

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4 hasábos papírt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM 97

KLADÓHIVATAL
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, május '14.

Mai számunk főbb közleményei:

A magyar ipar és a hadsereg szállítása.
Gyimes dr. betörései.
Vizsgálják az aradmegyei választók.
Vera grófnő titkai.
Gimnazista és grófkisasszony.
Kié a hódosbodrogai zárda?
Az elhagyott menyasszony boszúja.
Az Aradi Torna Egylet jubiléris ünnepe.
Le a napirendről!
Tarkaságok.

A régi bünök.

Arad, május 13

Delegációról-delegációra ismétlődő, de igazságos és jogos refrén Chorin Ferenc ajkán a panasz, a melylyel a közösügyi beszerzésünkben való részesedésünk aránytalan, hiányos voltát teszi szóvá és bizonyítja be. A drágán megfizetett nagyhatalmi állásnak ezer előnyét eszi el előlünk Ausztria; azok a kiadások, amelyek kifelé irányuló export érdekében történnek, az osztrák iparnak és kereskedelemnek válnak hasznára, annál az egyszerű oknál fogva, hogy Ausztriának több exportálni valója van, mint nekünk. Mennyivel többet nyer azáltal, hogy a közös hivatalok Bécsben vannak, a közös hivatalokban és a külügyi képviselőkben tulnyomóan osztrákok kapnak állást és ellátást: fölösleges is bizonyítgatni.

Egyetlen dolog van, a miben az egyenlő és helyes elbánás és részesedés elve alkalmazható lenne a monarchia két államával szemben. A kö-

zös hadsereg részére történő beszerzéseknél, szállításoknál. Ha már ez az egyetlen haszon, a mely a haderő részére hozott óriási áldozatokból a polgárság, az ország gazdasági életére megtérül, részesüljön ebben a két állam egyformán, illetve abban az arányban, a mint a közösügyi terhekhez hozzájárulnak.

Sajnos, ezt a „kvótaszerű arányt“, sohase tartották be. Egyszer az a kibuvás, hogy a többlet, a mely ez arány megtörésével Ausztriának jutott, olyan iparcikkekből alakult, a minőket Magyarországon nem gyártanak. Máskor pedig azzal áll be az aránytalanság, hogy a közös beszerzéseknél szükséges munkaerőben és fizetett munkabérekben vesznek többlet igénybe Ausztriától, mint tőlünk. És ez a tekintélyes összegre emelkedő munkabér, a mely Ausztriának jutott, annál súlyosabb sérelme az országnak, mert ép a munkaalkalmak hiánya, a kellően nem foglalkoztatott munkaerő növeli nagyra a kivándorlás számait.

Chorin Ferenc csupán a tengerészeti beszerzéseknél tízennégy milliót állapított meg, mint olyan összeget, a melylyel Magyarország Ausztria előnyére megrövidült, mely tulnyomó részben a munkabérek többletéből alakult.

A panasz jogos és alapos voltát maga Tisza István gróf is elősmerte, de föltárta annak az okát. A koalíciós kormány, amely egyfelől fölemelte Magyarország kvótáját, engedett részt arra, hogy a hadseregszállításoknál a

munkabérek címén Ausztria a kvótaszerű arányon felülemelkedhessék. Az a kormány, amely kormányra jutása előtt a leghevesebben harcolt a közösügyi kiadások ellen, és a melynek pártja a bukás után újra a közösügy ellen harcol — legtöbbit tett abban, hogy a közösügyekből Ausztriának több haszna legyen, mint nekünk.

Mi volt ennek az oka: felületesség, tudatlanság, vagy annak demonstrálása, hogy velük, a koalíciós kormánnyal sokkal könnyebb volt boldogulni a közös minisztereknek, mint a régi liberalis kormányokkal, — most már megállapítani nagyon nehéz. Akármilyen volt az oka, a rossz egyezségek meg vannak kötve és a míg azok megújítására az alkalom el nem jő, az ország szenvedni annak igazságtalanságait, a magyar gyáriparosok szövetsége elnökének panaszai pedig meddően hangzanak el a delegációk ülésein.

Az üzleti élet egyszerű közmondása szerint, csak akkor tudni meg, mennyi szemét volt a boltban, a mikor kisöpörnek. Minél többször kell egyes ügyek előzményei után visszamenni, addig az ideig, a melyben a „nemzeti kormány“ volt hatalmon, annál több mulasztás, hiba, sőt bűn kerül napfényre. Még nem tudjuk, hogy valamennyit ismerjük e, de már eddig is hálát lehet adni a sorsnak, hogy csak négy évig tartott ez a szomorú emlékü kormányzás. És elhisszük, hogy ezek után könnyebb

Rozika meghal.

Irta: Kardos Böske.

Ugy került be a tanyáról, kicsiny vékony alakja nyolc-kilenc évesre vallott, pedig már a tizenkettediket taposta. Áldogált a piacon és a nagyságának megtetszett talán csinos kis alakja, a nagy kérdező szeme és hat koronáért megfogadta. Felfogadták és a kisleány igyekezett megfelelni. Mosott, vasalt a hat hónapos babára, játszott vele, altatgatta és kis szívét büszkeséggel dagasztotta, ha a baba ránevetett. Aztán öltöztette, fűrésztötte, sőt később ugy megbiztak benne, hogy éjszaka a Rozika is etette. Egyik gyerek nevelte a másikat.

Ott feküdt kis vackán a baba ágya mellett és minden három órában megmelegítette a tejet. Feltette a kis lábast a gyorsforralóra megvárta, míg langyos lett a tej és türelemmel vigyázva, szeretettel itatta a kicsikét.

Egy nagyszemű, sápadt, vézna kis alak, a lobogó gyertyafény mellett, aki álmosan fáradtan küzd; harcol a nagy mindenségért: a pénzért, hat fényes koronáért! Aztán elfújta a spirítust, eloltotta a gyertyát és lefeküdhett megint! Pár percig még ringatta a kocsi, dűnyögött is hozzá valami otthonról hallott dalt, aztán aludt, mélyen, fáradtan tovább. Mosolygott. Otthon volt a tágas, fehérre meszelt

tanyai szobában, mesélte, hogy milyen jó lesz, ha husvétra pár napra hazamegy!

Aludt, hogy három óra múlva újra felbredjen, álmos fejjel újra melegítse a tejet a lobogó gyertyafényen. A nagysága nyugodtan aludt a másik szobában.

Már három hónapja volt a helyén Rozika. Az asszonya megszokta, talán meg is szerette, az ur megtűrte, a baba pedig mosolyogva turkált erős, fekete hajában és Rozika boldog volt. Csak egyedül a szakácsné nézett rá mindig gúnyosan:

— Behizelegted már magad, béka?

Egyik napon az asszonya új lábast hozott. Nagyon szép kicsi lábas volt, belül fényes, szürke, kívül piros, égő piros és Rozika boldogan szorította magához a kényes jószágot. A tejmelegítő lábas már ugy is rossz volt és a kislány addig könyörgött, míg megengedte, hogy az éjszakai tejet abban melegíthesse. Rozika megmutatta a babának is és mikor senki sem hallotta becéző szavakat suttogott hozzá. Elpanaszolta a kis lábásnak minden bánatát, elujongta minden örömét és a kis lábás megértően mosolygott rá.

Pár nap telt el így. Szombat volt, Rozika dolgozott egész napon. Fejfájás kinozta, fiatal gyöngye szervezete kezdett a túlerőltetett munka

alatt megroskadni. Az asszonya mondta ugyan, hogy délután pihenjen le egy kicsit, de a kisleány szégyelte, nem akart a szakácsné gúnyos megjegyzéseire alkalmat adni.

Éjjel aztán, mikor felébredt és feltette a tejet, feje nehéz volt, mintha ólommal lett volna tele, a keze reszketett és amint ott ült összekuporodva a sístergő lángok mellett, lassankint a butorok valami szürke egyformaságba olvadtak... még csak a kis lábás izzó vörössége látszott, — aztán erővel kifeszített nagy, fekete szeme lassan — lassan lecsukódott, feje lecsuklott az asztalra...

Nem tudta meddig aludt, egy percig talán? Valami erős sístergésre felriadt, az egész szobát valami kellemetlen szag töltötte be, a kis lábás oldalain pedig csurgott, habzott le a tej. A kisleány értelmetlenül bámult egy pillanattig, aztán eloltva a spirítust, nem törődve azzal, hogy kis tenyerét összeégeti, felkapta a drága edényt. Halkan felsikoltott, kezét zakatoló kis szívére szorította, mintha attól tartott volna, hogy meghallja odabent a nagysága! A kis lábás oldalán és alján nagy fekete égés éktenkedett, belsején is megpattant a szürke mész és a füleinél a vörös nem is látszott — egész fekete lett. Rozika állt, mintha lába a földbe gyökerezett volna, a szája meg-meg remegett, felkapta a kis edényt és kisurrott a konyhán keresztül... halkan... ki az éjszakába!

azok szerepe, a kik mindenben, még a saját hibáik miatt is a támadás alkalmát keresik, annál a feladatnál, a mely ezt a sok elrontott dolgot lassan-lassan helyreütni igyekeznek.

Le a napirendről!

(Elvetett tanácsi javaslatok. — Zajos viták a város közgyűlésén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 13.

Rossz napja volt ma a tanácsnak. Minden lényegesebb javaslatát megváltoztatták, vagy pedig levették a napirendről. A városatyáknak nem volt kedvük a tárgyaláshoz. Már este fél hétkor az elnöklő Urbán Iván báró főispán be-rekesztette a tanácskozást és kijelentette, hogy a közgyűlést holnap folytatják, néhány szin-cerizáló törvényhatósági bizottsági tag, össze-adva és kivonva, szorozva és osztva a mai nap végzett anyagot így kiáltott fel:

— Szeretném tudni, mit fírad ez a fő-jegyző a napirend összeállításával, mikor az csak arra való, hogy mindent levegye-nek róla.

— Gyerekkoromban szenvedélyesen jártam a cirkuszba — mondotta ebben a csoportban valaki és azóta sem felejtettem el azt a lát-ványos számot, amikor bejön egy roppant kö-vér bácsi, rut mint az éjszaka, de roppant fürge. Egy-kettőre a lovon terem és a száguldó pa-ripa hátán elkezdi vetkőzni. Szájtátva bámul-tunk mi gyerekek mennyi ruhát dobott le ma-gáról ez az úr, aki egyre karcsubb lett és végre, mint zsoke ruhás ifju, Napoleonként te-kintett szét a publikum feje fölött. — Minek öltözött fel, ha levetkőzik, kérdeztük mi gyere-kek. — Minek a napirend, ha mindent levesz-nek a napirendről?

— Tudtuk mi ezt előre — szolt most közbe a tanács egyik vidám tagja.

— Csupa beteg ügy volt mára kitűzve. Még jó, hogy bennünket nem vették le a na-pirendről.

Ebben a vidám hangulatban oszlott szét a közgyűlés, amely szinte túlaradó jó kedvben

Tél volt, az udvar mindenütt hótól fehér, a hideg téli szél meglöbögötte a Rozika vé-kony kis ingét, aki futott égő aggyal nem érezve a hideget, a kapu felé! Aztán hirtelen leguggolt, a hó alól felkapart egy csomó ho-mokot és surolta a feketeséget a kis lábasról... surolta, kis kezei vörösek, majd kékek let-tek a hidegben, dörzsölte homokkal, hóval — a kis arcán nagy könnyecseppek folytak végig.

Abba hagyta. Elgondolkozott... igen, igen, ez lesz a legjobb... hallott is, olvasott is már ilyeneket!

Mit mondana a nagysága? Elkergetné, elkergetné bizonyosan és szülei, a derék, be-csületes paraszt emberek, talán be sem fogad-nák a házukba egy ilyen kárttevő lusta terem-tést! Aztán látta még a szakácsné gunyos arcát:

— Na te ügyetlen, te béka!

Felugrott, végigdidergett, talán nem is a hidegtől. A nyitott konyha ajtón visszalopód-zott. Ott volt az asztalon egy pohárban víz és a spiritus lámpa mellett skatulyában a gyufa, nem hiányzott az egészből csak az előbb el-használt egy szál...

Rozika meghalt. Reggel még beszélt pár szót értelmetlenül a kis lábasról, a fájó, zaka-toló fejről...

Az udvaron a hóban, a kis vörös lábason a fekete foltok, mint gonosz, gyilkos szemek, belevigyorgtak a világba!

gyülekezett is. A ruhatárban öreg urak pikáns adomákat meséltek egymásnak, a közgyűlés néhány orvostagja pedig Müller Károlyval hu-morizált, aki az elmúlt napokban gyengél-kedett, de ma már frissen, tanácsot támadó kedvben jött el a közgyűlésre, amelyet Urbán báró főispán egy kevéssel négy óra után nyi-tott meg, mert a tanács tagjaival tartott érte-kezetet a főispáni teremben.

Biztató és örvendetes akkorddal vezette be Varjassy Lajos polgármester a szép számban összegyűlt városatyák tanácskozását, amely szuttal, kivételesen napirend előtti felszólalás-mentes volt.

Miután Angel István dr. főjegyző beje-lentette, hogy a polgármesteri havi jelentés megjelent a lapokban, a polgármester szolt.

— Csak azt hozom a törvényhatóság tu-domására, hogy a megtartott sorozásokon egyet-len trachomás vagy vérbajos ifjut sem találtak az orvosok.

— Bravó — hangzott a büszke megelé-gedés a városatyák részéről, akik örültek, hogy milyen egészséges az aradi ifjuság.

Ugy látszik a városatyák is olyanok, mint a Bodoné, aki mikor a bor árát kéri tőle, mindig másról beszél, de inni, azt szeret.

Roppant jól esik az a tudat, hogy az aradi ifjak egészségesek, de mikor arról van szó, hogy az alkoholtól is mentse meg őket a tör-vényhatóság, akkor a korcsmákat és pálinka mérőket védi.

Reisinger Ferenc dr. indítványozta, hogy a vasárnapi munkaszünetről készülő törvényben

kérjen Arad intézkedést a korcs-mák és italmérések 36 órás bezá-rására,

szombat estétől hétfő reggelig. A szépen meg-okolt indítványt a tanács is elfogadásra aján-lotta és az volt hihető, hogy egy lang sem emelkedik ellene.

Azonban Adler Andor az italárusok végpusztulásának esetelesével és annak han-goztatásával, hogy ez a kérdés még egyáltalá-ban nincsen előkészítve, olyan ellenzékét tá-masztott, hogy a tanács javaslata Reisinger dr. indítványával együtt elbukott és a közgyűlés 46 szóval 41 ellen tanúságot tett az alkoholistá hajlama mellett.

Fábrý Sándor dr. a határozathozatal után megkísérelte, hogy ezt a jelentős kérdést meg-mentse a végső eltemettetés elől és indítvá-nyozta, hogy ne vegyék le végleg a napi-rendről, de nem sikerült neki a mentő akció, a közgyűlés a bor mellett kitartott.

Kelletténél hosszabb vitát provokált Fé-nyes Dezső ismeretes

jegyzőkönyv készítésére vonatkozó indítványa.

amelyről a polgármester kiderítette, hogy az indítványozónak egyáltalában nem volt igaza, mert az a közgyűlési jegyzőkönyv, amelyről azt állította, hogy hibás, tényleg hűségesen adta vissza a közgyűlés határozatát és külön-ben nincs szükség reformokra, mert ami újat indítványozott, az már évek óta megvan hono-sítva, ami pedig nincs az nem is lehet meg-honosítani, mert törvény ellenes lenne. Így hát hiába akarta udvariasságból a tanács az indít-ványt részleges elfogadattal honorálni, a közgyűlés a főispánnak adott igazat, aki kije-lentette, hogy az ő eddigi eljárása tökéletesen megfelelő és korrekt volt.

Nem sokkal járt jobban a tanács

a Magyar Aszfalt társasággal az autóbuszok által járt utak fenntar-tása ügyében kötött megegyezéssel.

Löcs Rezső tanácsnok alaposan ismertette a bonyolult ügyet, amelyet a hírlapok bőséges tárgyalásai ellenére mint mindent, ami az aszfalt körül történik, csak nehezen lehet meg-érteni.

A súlyos anyagi áldozatokat jelentő egyez-ség hallatára Nagy Sándor dr. kijelentette, hogy nem érti azt és minthogy az aszfalt ügyről van szó, nem meri azt mondani, hogy az rea-lis, vagy izrealis és azt indítványozta vegyék le a napirendről adják vissza a pénzügyi bizottságnak.

A kérdés lényegét Tolnay János dr. vi-lágitotta meg azzal az általános helyeslést keltő megjegyzésével, hogy a helyzetet senki sem tudja helyesen megítélni, amíg nincs eldöatve meddig járat még a város autóbuszokat a kér-déses utakon.

— Ugy van, — kiáltották sokan — meg kell csinálni a villamos vasutat.

— Vissza kell adni az ügyet a jogügyi bi-zottságnak — mondotta Tolnay dr.

A közgyűlés Szathmáry János felszólalá-sára úgy határozott, hogy leveszi a napirendről a kérdést és a szakbizottságokat együttes ülés-ben foglalkoztatja vele.

Miután több jelentéktelenebb tárgyat vita nélkül a tanácsi javaslatok értelmében intéztek el, ismét olyan nagyobb fontosságú kérdés kö-vetkezett, amely a többi „sláger“ sorsára jutott: levették a napirendről.

Hétezer négyszögöl telket kért az Aradi Atletikai Klub sporttelepre.

A tanács a kérelem teljesítését javasolja azzal, hogy a terület csak sportcélokra legyen hasz-nálható.

— Elfogadom a tanács javaslatát — mon-dotta Zima Tibor, — de minthogy a kérelmező klub exkluzív testület, amely tagfelvételnél val-lásfelekezet szerint disztigvál, most amikor telket kér és olyanok nevében is ad a város, akiket a klub vallásuk miatt nem fogad be, in-dítványozom, hogy kösse ki a közgyűlés hatá-rozatában, hogy csak úgy adja át a 7000 ölet, ha az egylet minden jelentkezőt felvesz vallás-különbség nélkül és erről intézményesen bizto-sítja a város.

— Ez lehetetlen kívánság — kiáltják Zima felé.

— Utasítandó a tanács, — folytatta Zima Tibor — hogy a kérdésnek ezt a részét a jog-ügyi bizottsággal tárgyalassa és erről a leg-közelebbi közgyűlésnek tegyen jelentést.

Egyrészt helyeslés, másrészt élénk ellent-mondás fogadta a terem különböző részein ezt a felszólalását. A főispán szolt a következő-képen:

— Helyes, hogy az egyesületekben min-den vallás különbség nélkül vegyék fel a tagokat, ha különben kifogástalanok, de azt hiszem, hogy minden jelentkezőt mégsem le-het felvenni. Feltételezem az AAK. vezetősé-géről, hogy nem osztályozza a tagjait vallásfe-lekezetek szerint.

— Nem fogadhatom el azt a megállapítást — mondotta Múlek Lajos dr. hogy lehet olyan egylet, mely felekezeti különbséget tesz a tagjai közt. Különben is ez a kérdés nem ide tarto-zik. Vannak alapszabályok, amelyek a tagfel-vételt irányítják, intézze el azt az AAK. a saját kebeleiben, de ide ne hozzunk felekezeti kérdéseket.

— Ugy sejtem — szolt derűtséget kelve Nagy Sándor dr., hogy az a felekezet, amely-hez tartozó tagokat az AAK. nem vesz fel, a zsidó. Minthogy azonban Páris megért egy mi-sét, a 7000 négyszögöl telek meg fog érní né-hány zsidót, akit az itt elhangzottak után majd felvesznek. Nem tudtam, hogy a klub

tényleg felekezetek szerint disztigvál a tag felvételénél csak most értesültem róla, hogy a múltban egy uriembert azért utasított vissza, mert zsidó az illető. Azonban nem tudom elképzelni, hogy ez ellen intézményesen tudna védekezni a törvényhatóság és nem is akarok ez ellen védekezni. Ha azonban azt látom, hogy a XX. században van olyan testület, ahol tagfelvételénél a vallás is szerepet játszik, úgy én annak egy fityíngét sem adok a közvagyonból. Ha tény az, hogy zsidót nem vesznek fel, akkor nem lenne méltó Arad városához, hogy másképp határozzon, minthogy a kérelmet elutasítja. (Zaj, helyeslés.)

— Nem felel meg a valóságnak — jelentette ki Szathmáry János — hogy az említett uriembert azért nem vették fel, mert zsidó. A tény az, hogy mikor az az uriember megtudta, hogy néhány fiatal ember, akiknek gondolkodásával soha senki sem azonosította magát a klub vezetőségében, felekezeti kérdést vet fel, visszalépett önként. Az ifjak eljárásáért az uriember teljes elégtételt kapott, mert azok a vezetőségből kiléptek. Kijelentem a leghatározottabban, hogy míg én elnök voltam, az egyesületben felekezeti különbséget nem ismert senki, mert ott csak uriember foglalhat helyet, aki ilyesmit nem ismer.

— Nem nézek semmiféle más szempontot — mondotta Steiner József — csak azt, vajon a klubnak szüksége van-e a 7000 négyzetűl tulajdonjogi átengedésére a sport fejlesztéséhez. Minthogy nincs, azért azt kívánom, hogy csak bérbe adja át hosszabb időre a város a területet.

Faragó Rezső tiltakozik a felekezeti momentumnak a sport kérdéssel történt összekapcsolása ellen, mert a héber sportolóknak — ugymond — nincs szükségük városi presszióra ahhoz, hogy egy sportegyletbe bejussanak. Minthogy az AAK fejleszt a sportot és versenyei idegen forgalmat jelentenek, teljesíti a kérést.

— Minthogy az AAK ban, mint Szathmáry János bizottsági tag ur mondotta — szólalt fel Bing Hugó — uri emberek ülnek, akkor vegyük meg a saját pénzükön a kért területet. Oly egyesületnek adok csak városi támogatást, amely urnak, munkásnak egyaránt olcsó pénzért lehetővé teszi a szellemi szórakozást, tanulást, üdülést.

Szathmáry kijelentette, hogy uri ember alatt minden tisztességes embert ért, legyen az magasrangú, vagy gyári munkás.

— Nagy bűn volt — szólalt fel Avarffy Géza ezután — ide behozni a nemzetiségi kérdéseket. (Általános derűtség.) Én biztosan tudom, hogy az AAK-ban nem nézik sem valakinek a vallását, sem a nemzetségét, hanem ha valakit nem vettek fel, úgy a tag urnak bizonyosan az alibije nem volt helyes. (Taps, éljenzés, a szónokot számosan üdvözlök.)

Miután Vizer Aladár a tanuló ifjuság érdekeinek megvédését kérte Reisinger Sándor tiltakozott az ellen, hogy a város tulajdonjogul engedjen át egy sport egyletnek százezer koronát érő területet, amelyet lehet, hogy idők múltán kénytelen lesz visszavásárolni. Hajlandó használatra hosszabb időre a telket az egylet rendelkezésére bocsátani sőt inkább a szükséges beruházásokat is szívesen megtéríti, de a város maradjon a telek tulajdonosa, mert már volt rá eset, hogy az így elajándékozott területet drágán kellett megvásárolni a törvényhatóságnak. (Helyeslés.)

— Végtelenül fájlalom — szólalt fel újból a főispán — hogy felekezeti kérdést vettek fel egy sport ügy tárgyalásánál. De semmiféle vonatkozásban sem vagyok barátja

ennek és ezért én soha és sehol meg nem cselekszem. Nem akarom hinni, hogy az AAK valakit is vissza utasított volna vallása miatt. Ha igen, akkor hangsúlyozom, hogy az jövőre nem történhetik meg, mert ezt garantálja a mostani elnök személye, aki az én fiam és akinek gondolkodását ismerem. Különben is az igazság is azt diktálja, hogy a kérést teljesítse a közgyűlés, mert ha a Tornaegyletnek már ajándékozott majdnem egy városrészt, akkor egy másik egylettől nem tagadhatja meg.

Miután Nagy Sándor dr. személyes kérdésben felszólalva kijelenti, hogy ő nem vitt a vitába felekezeti kérdést, hanem csak a klub kulturális és intellektuális értékét és nivóját bírálta, Műlek dr. kért újból szót.

— Miután a hangulat olyan, hogy ezt a kérdést nyugodtan most elbírálni nem lehet, azt indítványozom, hogy vegyük le a napirendről és a jövő közgyűlés elé hozza a tanács.

A közgyűlés így határozott.

A magyar ipar és a hadsereg szállításai.

(Ellenzéki felszólalásra leleplezett koalíciós szerződés.)

Fővárost tudósítónktól.

Budapest, május 13

A tegnapi élénkségnek nyoma se volt ma a delegációban, amelynek tengerészeti albizottsága tartott szünetet, délután azonban érdekes leleplezéssel szolgáló ülést. Az ellenzék részéről mindössze ketten jelentek meg: Windischgrätz Lajos herceg és Chorin Ferenc. A délutáni ülésben Tisza István gróf elmondotta Chorin Ferenc ismételt felszólalásaira, hogy a magyar ipar károsodását az 1906-ban kötött koalíciós szerződésnek köszönhetik.

(A haditengerészeti költségek.)

Pontban tíz órakor nyitotta meg Dániel Ernő báró elnök az ülést, amely iránt a közös miniszteriumok részéről is megcsappant az érdeklődés. Krobotin lovag hadügyminiszter és Haus Antal tengerészeti parancsnok jött csak el szoitjével. A magyar kormány az ülés elején egészen képviselő nélkül volt. Csak valamivel tizenegy óra előtt jött meg Tisza István gróf miniszterelnök.

A tengerészeti költségvetés volt napirenden. A vitát Molnár Viktor előadó vezette be. Összehasonlította az előirányzatot az 1914. évi első félévi budget-vel és megállapítja, hogy 410.000 koronával kevesebbet kér a tengerészeti vezetőség. Ebből azonban egyáltalában nem lehet következtetni arra, hogy a tengerészeti fegyverkezés és ezzel az állandóan haladó tendenciát mutató költségvetés nyugvóponttra jut.

Haus Antal tengerészeti parancsnok azon való örömet fejezte ki beszéde elején, hogy a tengerészeti albizottság tagjai ugyanazok, akik legutóbb voltak. Reméli, hogy az albizottság megértő jóindulattal lesznek a tengerészeti vezetőség és a tengerészet iránt. Ezután okát adja annak, hogy miért kér a vezetőség három dreadnought helyett négyet.

Harkányi János kereskedelmügyi miniszter után, akihez a tengerészeti hitel felosztása iránt intéztek kérdést, Darvai Fülöp, majd Chorin Ferenc beszélt.

(Milliókkal károsodott a magyar ipar.)

A delegáció tengerészeti albizottsága délután négy órakor folytatta tanácskozását. Az albizottság, miután a vita délelőtt már bezárult, a költségvetést, a hitelenegedélyezésre és némely hitel határidejének kiterjesztésére vonatkozó előterjesztéseket általánosságban a részletes tárgyalás alapján elfogadta. Ezután áttért a válaszok tárgyalására. A zászló és címer kérdés rendezésében adott választ a bizottság tudomásul vette és elhatározta az erre a kérdésre vonatkozó határozat fenntartását. A magyar iparnak a hadsereget és a haditenge-

részetet illető szállításokban való részesedése tárgyában adott válasznál Chorin Ferenc konstatálta, hogy az 1912. évi zárszámadásokban nyolc és fél millió korona, az arzenálban elköltött munkabéreknek 6.8 millió korona kára volt a magyar iparnak. Köszönettel veszi a haditengerészet vezetőjének meleg szavait, amelyeket a magyar ipar teljesítőképességéről mondott, mert neki is mindig az volt a meggyőződése, hogy a magyar ipar intelligencia tekintetében le tudja győzni a nehézségeket. A munkabérek kérdésében tényleg nincsen a két kormány között megállapodás, ami nagy baj, pedig ha a kereskedelmi miniszter erősen kezébe veszi a kérdés megoldását, a magyar álláspontnak győzedelmeskedni kell. A munkabér az iparnak kiegészítő része és átlag ötven százalékot tesz ki minden iparcikknél, kiesinyes tehát az osztrák kormány részéről az az álláspont, hogy ilyen dolgokban ellenállást fejt ki. Az osztrák iparnál néhány millió nem játszik lényegesen szerepet, de másként van a helyzet, ahol minden milliányi megrendelés több száz munkásnak ad kenyeret. Kéri a minisztert, hogy a jövőben a kérdés tisztáztassék.

Darvai Fülöp előadó válaszul ezután Chorin Ferencnek délelőtt és délután elmondott észrevételeire, részletesen ismertetve az ipari részesedésre vonatkozólag a magyar és az osztrák kormány, valamint a közös kormány között évtizedeken át folytatott tárgyalásokat és megállapodásokat.

(A rossz megállapodás.)

Tisza István gróf csak a munkabérek hirtudásához kíván hozzászólni. A kormány nézete szerint a jelenlegi állapot, amely szerint a munkabérek annak az államnak ipari részesedésébe nem számítatnak be, amelynek területén a közös hadsereg illető üzeme van, nem helyes és nem méltányos. A kormány a maga részéről igen szívesen igyekeznék fog a kérdést rendezni, de nagyon megnehezíti a helyzetét az 1906-ban létrejött megállapodás, amely feladta a helyes álláspontot és amelynek fennállásáig a magyar kormány nem fogadhat el egy megállapodást, amely azzal ellenkezik. Kéri tudomásul venni, hogy a kormány ezt az álláspontot nem tartja kielégítőnek és igyekeznék fog változtatni rajta, de amíg a nehézségek fennállanak, amelyek az 1904. évi megállapodásokat halomra döntő 1906-iki megállapodások által létesítettek, addig nem lehet sem a kormánynak, sem a hadügyminiszternek, sem a tengerészeti parancsnokságnak szemrehányást tenni, hogy végrehajt egy létező megállapodást, amelyet bármennyire szeretné is — nem tud a föld színéről elfujni, míg új megállapodások nem létesülnek.

(Részletes vita.)

Chorin Ferenc újból válaszolt. Darvai Fülöp és Okolicsányi László ellenmondásával szemben is ragaszkodik álláspontjához, mire Harkányi János báró kereskedelmi miniszter ismerteti a főbb különbségeket, amelyek Chorin Ferenc kimutatásában vannak. Miklós Ödön hozzászólása után az albizottság tudomásul vette az erre a kérdésre vonatkozó választ is.

Pontként tárgyalták ezután a határozatokat, több felszólalás mellett. Az előterjesztések további tételeit vita nélkül elfogadják, ezután elhatározza az albizottság, hogy az ipari szállítások megvizsgálására kiküldött albizottság jelentése a tengerészeti albizottság jelentéséhez csatoltassék. A tengerészeti költségvetésnek a plénumban való előadásával Molnár Viktort bízzák meg. Dániel Ernő báró elnök ezzel a tengerészeti albizottság működését befejezettnek nyilvánítja és köszönetet mond Haus Antal tengerészeti parancsnok felvilágosításaiért, valamint az előadó szakszerű magyarázataiért.

A munkapárt értekezlete. Budapestről jelentik: Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este nyolc órakor Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklete alatt értekezletet tartott, amelynek tárgya a képviselőházban holnap tárgyalásra kerülő törvényjavaslatok ismertetése volt. Az értekezlet a javaslatokat az előadói ismertetések után egyhangulag magáévá tette.

Vizsgáznak az aradmegyei választók.

(Megkezdődtek az írás-olvasás vizsgák.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 13.

Aradmegye közigazgatási bizottsága mult ülésén kiküldötte az írás-olvasni tudást megállapító vizsgálató bizottságokat, hogy az egyes járások székhelyein megtartsák a jelentkezők részére a vizsgákat. A választójog megszerzéséhez szükséges vizsgához való jelentkezésre a járási főszolgabírók mindenütt falragaszok és kidoboltatás útján felhívták az egyes községek lakosságának a figyelmét, néhány helyen a jelentkezési határidő már le is telt s megkezdődtek a vizsgák, másutt még van néhány napi idő a jelentkezésre.

Az aradi járásban, — ahol május ötödike volt a jelentkezési terminus — már tegnap megkezdődtek a vizsgák, elég szép számban akadtak a jelentkezők, akiknek javarésze azonban csak pénteken kerül a bizottság elé, hogy bizonyosságot adjon tudásáról. Egyedül az aradi járáshoz tartozó Mácsa községből hatvanan jelentkeztek a vizsga letételére.

Az eleki járásban szintén tegnap zárult a jelentkezés határideje, itt is szép eredménye volt a jelentkezésnek. A máriaradnai és a pécskai járásban már megtartották a vizsgákat, a többi helyen még nem járt le a jelentkezési terminus.

A pécskai járásban — mondotta tudósítónk előtt Hunyár Algernon főszolgabíró — két nap óta folynak már a vizsgák s a jelentkezők nagy számára való tekintettel még két napig el fognak tartani. Két bizottság előtt vizsgáznak a jelentkezők, egy-egy bizottság naponta száz emberrel végez, s így már négyszázan vannak túl a vizsgán. A vizsgák eredménye különben igen jó, a négyszáz közül mindössze kettőt kellett visszautasítanunk, mert nem tudták felmutatni a kívánt mértéket.

A máriaradnai járásban a tegnapi napon folyt le a vizsga. Három bizottság előtt körülbelül ötszáz jelentkező akadt, akik közül tizenháromat utasítottak vissza. A többi járásokban a mai napig így állnak a jelentkezések:

A borosjenői járásban, ahol a vizsgák huszadikán kezdődnek, körülbelül négyszázan jelentkeztek eddig, a jelentkezőknek körülbelül háromnegyed része román.

A borossebesi járásban huszonkettedikén kezdődnek a vizsgák, a jelentkezők száma idáig körülbelül kétezer, ezeknek is nagyobb része román.

Igen szép eredménnyel járt a jelentkezési felhívás a kisjenői járásban, ahol tizenötödikén jár le a terminus, s már eddig is nyolcszáz jelentkező van, akik között több a magyar, mint a román.

Érdekes ellentétben van ezzel a számmal a nagyhalmgyi járásban történt jelentkezés. Ebben a járásban sok eldugott község van, amelyben eddig rosszul állt az iskoláztatás ügye, jellemző mégis, milyen kevesen jelentkeztek a vizsgára:

— Tizennyolcadikán jár le nálunk a terminus — mondotta Edes Elemér dr. főszolgabíró — alig néhány nap választ el szóval a vizsgáktól s holott már két héttel ezelőtt közzétettük a hirdetményt, csak hatan jelentkeztek eddig a vizsgákra. Nem tudom, mi lehet az oka ennek a közönynek.

A ternovai járásban 28-án kezdődnek a vizsgák, a jelentkezők száma itt még szintén

csekély, így például Ternova községből mindössze hárman jelentkeztek.

Kevesen, hatvanegyen jelentkeztek a világi járásban is, ahol május huszadikán jár le a jelentkezési terminus, s a következő napon megkezdődnek már a vizsgák.

Gyimes dr. betörései.

(Kifosztott trafik. — „Gazemberré lettem!”)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 13.

A főkapitányságon tegnap délután hallgatta ki Csócsán Jenő rendőrtanácsos a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztárban elkövetett kasszafurás egyik tettesét, Gyimes Emil dr. napidijast. A késő estig tartó kihallgatás után Gyimes dr.-t letartóztatták, fölkerítették a főkapitányság második emeletén lévő fogdába, ma reggel azonban már korán raportra állították, lefenyképezték és daktiloszkópiai felvételeket készítettek róla. A délelőttöt a detektívso-bában töltötte el, nyakkendője már nincsen rajta, szemüveget sem visel, mert elvetéte tőle, hogy esetleg meg ne sebesítse magát az üveggel.

Gyimes Emil dr. teljesen leszámolt azzal, hogy valamikor még folytassa a hivatalnoki pályát. Ma reggel kissé megtörtén mondotta a detektíveknek:

— Nekem már ugys minden mindegy, zárjanak le, bármennyi időre is, ha kiszabadulok, újabb stiklit fogok elkövetni. Gazemberré lettem, mert az öcsém vett rá, betörő leszek újra, ha kiszabadulok.

Ma délelőtt megjelent a főkapitányságon Wiener Helén trafikosnő, akinek a Köztemető-utca 9. szám alatt a munkásbiztosító pénztár palotájával szemközt van a bódéja. Ebbe a trafikba az elmúlt hónapban kétszer is betörték, még pedig április 6-án és 21-én. Az első alkalommal 1000 korona ára bélyeget és 2500 darab villamosjegyet loptak el, a második alkalommal pedig, amikor a trafikosnő már elővigyázatos volt és a bélyeget jobban elzárta, több ezer szivart vittek el. A betörők ekkor annyi szivart emeltek el, hogy nagy részét az utcán elszórták. Gyimes dr. állandó vevője volt a trafikosnőnek, esténként elment hozzá és a bódé előtt órákig elbeszélgetett vele. A trafikosnő sohasem gyanakodott rá, mert tudta, hogy a munkásbiztosító pénztár hivatalnok és nem is merte feltételezni, hogy a jogvégezt ember betörő lenne. Gyimes most is tartozik a trafikosnőnek nyolcvan fillérral cigarettáért.

De nemcsak Gyimes, hanem az öccse, Gossler Károly is sokszor ólálkodott a trafik körül. A trafikosnő öt még abból az időből ismeri, amikor egyik rokonát az angyalföldi térbolydában ápolták, ahol Gossler ápolói szolgálatot teljesített. Gossler több ízben megjelent a köztemető uti trafikban és Wiener Helénnel többször beszélgetett. A második betörés után a trafikosnő már bizalmatlan lett Gyimes doktorral szemben, és most, hogy a munkásbiztosító pénztárnál a kasszafurás történt, nagy a gyanuja, hogy Gyimesnek része van abban a két betörésben, amit trafikjában elkövettek. Ezért ma reggel féltíz órakor jelentkezett a főkapitányságon, ahol Gyimes, Tálos és Deák detektívek faggatására rövidesen beismerete, hogy az öccsével együtt két ízben is ő törte fel a bódét.

A detektíveknek Gyimes dr. megvallotta, hogy ki az a trafikos, akinél a bélyegeket, a szivarokat és a villamosjegyeket értékesítette és a rendőrség most ezt a trafikost nyomozza. Gyimes dr.-t ma délután két órakor kísérik át az ügyészség fogházába.

SPORT.

Az Aradi Torna Egylet

jubiláris ünnepe.

(Nagy Sándor emlékezete. — Atletikai és tornaversenyek. — A tavaszi program.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 13.

Az Aradi Torna Egyesület igazgatósága tegnap ült össze, hogy megállapítsa idei sportprogramját, legalább is részben, addig, míg a tribün építkezésekkel készen lesz. Az ATE. első idei versenyét május 24-én (vasárnap) rendezzi, amikor országos atletikai viadalt tart vidéki egyesületek részére. Junius 1-én, pünkösd másodnapján pedig a Magyar Atletikai Szövetség megbízásából megrendezi a délmagyarországi kerületi bajnokságokat. A 12. számból álló versenyen előreláthatólag részt vesz délmagyarország atletáinak színe-java.

Junius hó 6. és 7-én a Szegeden rendezendő ker. tornaünnepélyen vesz részt tornász csapataival az ATE. A tornászok már serényen készülődnek Neidenbach Ödön és Balázs Géza tornatanárok vezetése alatt.

Az atletikai versenyek után junius 7-én a Temesvári Football Klub jó képességű csapataival áll ki bajnoki mérkőzésre, majd 14-én pedig a Temesvári Atletikai Klub igen szép játéku és tudásu football csapatát látják vendégül a Torna Egylet footballistái.

A szabadtéri versenyek után junius hó 21-én 35 éves fennállása emlékére országos jubiláris tornaünnepélyt rendez a kulturpalotában, ezen ünnepélyen részt vesz Magyarország reprezentatív tornász-csapata, további a budapesti egyesületek közül eddig kilátásba helyezték lejárásukat a Nemzeti Torna Egyesület női és férfi tornász csapata, a Budapesti (Budai) Torna Egyesület, a Budapesti Postások és Budapesti Torna Club. Vidékről Szegedi T. E. női és férfi-csapata, továbbá a Debreceni T. E., Kecskeméti Torna Egyesület jönnek át. Az ünnepélyt megelőzőleg délelőtt rójják le örök háláját az A. T. E. megalapítójával szemben: ekkor leplezi le a felső temetőben néhai Nagy Sándor márvány mellszobrát és síremlékét. A délutáni ünnepélyen kerül első ízben kiírásra a Nagy Sándor vándor-díj is. Az ünnepély részletes sorrendje most áll kidolgozás alatt, mi helyt a rendezőség az előkészítő munkáját befejezte, közölni fogja részletesebben a jubiláris ünnepély élvezetes műsorát.

+ Az Aradi Vivó Klub május 15-én pénteken este fél 7 órai kezdettel házi előversenyt rendez. A versenyen részt vesznek az egyesület fiatalabb erői is, akik fejlődésükről fognak tanuságot tenni. Az előverseny győztesét előre megjósolni nem lehet, mert a rendezőség a vivók képességeiknek megfelelőleg állapította meg a tuss előnyöket. Az egyesület Zrinyi-utcai helyisége előreláthatólag szűkekek fog bizonyulni az előkelő sportközönség befogadására. A mérkőzés megtekintése díjtalan, csupán az 50 filléres program megvétele kötelező.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Vera grófnő titkai.

(Strahlendorf báró élete. — Hol van a napló? — Mahler ügyvéd szerepe. — Holnap lesz ítélet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Bécs, május 13.

Eszterházy Vera grófnő ügye tárgyalásának mai, második napja iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a tárgyalást vezető bíró kinyitotta a törvényszék nagytermét a hallgatóság számára. A mai tárgyalás első tanúja Mahler Ottó dr., a grófnő jogi képviselője, aki miután ez ügyben tanuként szerepel, természetesen nem vállalhatta a grófnő képviselőletét.

Jogtanácsos és amoroso.

— Egy bécsi orvos szakvéleménye alapján — mondotta Mahler dr. — vállaltam Eszterházy Vera grófnő jogi képviselőletét, amely szakvélemény az igazolta, hogy a grófnő folytonos izgatottságban van attól való félelmében, hogy gondnokság alá helyezik. A gondnoksági pör folyamán nem kevesebb, mint negyven szakértő vizsgálta meg a grófnőt, akit vagyona kezelésére anyja nem tartott hivatottnak. Budapesti, bécsi és pozsonyi hatóságok előtt folyt a hajsza, amelynek a során a grófnő családja két táborra oszlott. Édesanyja és Eszterházy Pál gróf ellene voltak, míg a család legidősebb és legkiválóbb tagja, Vera grófnő hetvenöt éves nagybátyja, Eszterházy Imre gróf mellette foglalt állást. A grófnő Bécsben teljesen kifogástalanul élt, rajtam és feleségemen kívül ugyszólván senkivel sem érintkezett, csak Strahlendorf próbált a közelébe férkőzni. Ez az iparlovag mindenképpen megpróbálkozott, hogy nőül vegye a grófnőt, akinek vagyonával zilált anyagi viszonyait akarta rendezni. Március hetedikén kellett volna a gondnoksági pör tárgyalásának megjelenni, amely eldöntötte volna a pör főkérdését, de időközben eltűnt a grófnő naplója. Hogy Vera grófnő naplót vezetett, azt tudtam, de a tartalmát sohasem ismertem. Csak amikor eltűnt, akkor halottam meg, hogy nagyjából ná volt benne. Régen feltűnt nekem a könyv rendkívüli nagysága és minthogy a grófnő közölte velem, hogy élményeit szokta benne megörökíteni,

attól tartottam, hogy a naplónak lehetnek egyes feljegyzései, amelyek a grófnő tulbevitett fantáziájából keletkeztek s amelyek gondnoksági pörében árthattak volna.

Február huszonegyedikén a grófnő komornája kíséretében megjelent az irodámban és izgatottan közölte velem, hogy a napló eltűnt. Ebből az izgatottságból rögtön láttam, hogy sejtésem a napló tartalmát illetőleg alapos volt. Azonnal elmentem a szállodába, detektiveket hozattam a tolvajlás körülményeinek kinyomozására. Gyanum eleinte Bójtai komorna ellen irányult, de erről később letettem.

Árulta-e a báró a naplót?

Strahlendorfra vonatkozólag elmondja az ügyvéd, hogy a grófnő a báró második levelére azt válaszolta, hogy ne alkalmatlankodjék neki, mert jelenléte épen nem kívánatos és nagyon kínos. Elmondja ezután a Grand Hotel-szálló halljában március hatodikán történt letartóztatást. — A grófnő, én és két detektív vettünk részt ezen a találkozón — mondja — amelynél Strahlendorf hajlandónak nyilatkozott, hogy nyolcvanezer koronáért visszaszolgáltatja a naplót. (Nagy mozgás.)

A törvényszék-asztalára teszi ezután Eszterházy Amália grófnő expressslevelét, amelyben a következőket írja Vera grófnő nagynénje:

Imre gróftól tudom, hogy Strahlendorf Vera grófnő naplóját annak idején felajánlotta Jankovich ügyvédnek.

Jankovich ügyvéd — folytatta Mahler — kőnsem anyját képviseli a gondnoksági pörben és még vagyok győződve róla, hogy a grófnő családja távol áll a naplóhistoriától.

Elnök a vádlotthoz: Érintkezésbe lépett ön Jankovichcsal? — Vádlott: Nem. — Államügyész: Ez fontos körülmény, kérem Jankovich ügyvéd és Eszterházy Imre gróf megidézését, hogy tanuként kihallgassák őket.

Ezután szünet következett. Szünet után folytatták Mahler kihallgatását. — Ügyész: Volt-e oka Önnek a napló tartalmának közzététele miatt aggódni? — Mahler: Igen, mert a napló olyan dolgokat tartalmazhatott, amelyek nekem úgy társadalmi állásom, mint családi körülményeimnél fogva nagy károkat okozhattak volna. — Hát a grófnőre veszedelmet hozhatott volna a napló ellopása? — Tekintettel a grófnő izgatott kedélyállapotára, nem volt kizárva, hogy a napló tartalmának közzététele miatt a grófnő esetleg öngyilkosságot követett volna el.

Az ügyvédet ezután Strahlendorffal szembesítették. A szembesítésnél a báró kiegyenesedve, nyugodtan nézett Mahler szemébe és igen határozottan beszélt vele. A keresztkérdések folyamán kijelentette, hogy Mahler sohasem mondott igazat.

Rosenfeld dr. a báró védője: Strahlendorff báró vallomása sok tekintetben számbavehetőbbnek látszik, mint Mahleré.

Strahlendorf: Mahlernek igen sok kijelentése nem felel meg a valóságnak.

Strahlendorf Vera grófnő ellen.

Ezután a délután bejelentett új tanukot hallgatták ki. A 17 éves Eszterházy Imre gróf elmondta, hogy Pozsonyból jött egyenesen a kihallgatásra Bécsbe.

Elnök: Arról értesültünk, hogy Ön nővérének, Eszterházy Amália grófnőnek állítólag azt mondta, hogy Strahlendorf báró Jankovich ügyvédnek, Amália grófnő jogtanácsosának, egy könyvet ajánlott megvásárlásra. — Tanu: A naplóról tudok, de hogy mi volt benne, azt nem tudom. — Strahlendorf állítólag azt is elmondta Jankovichnak, hogy mi volt a könyvben? — Erről nem tudok, csak annyit tudtam meg, hogy a báró Jankovichnak említést tett a könyvről.

A grófnő anyjának ügyvédjét, Jankovichot hallgatták ki ezután. Az ügyvéd a következő vallomást tette:

— Február tizenötödikén délután megszólalt irodám telefonja, engem kérétek a telefonhoz. Strahlendorf báró volt, aki elmondta, hogy Eszterházy Vera grófnő ügyében fontos mondanivalója van és megkért, jöjjenek Bécsbe. Én azt válaszoltam, nem értem, idegen ember hogyan avatkozhatik bele a grófi család ügyeibe és kijelentettem, nincs rá semmi okom, hogy Bécsbe utazzak. Strahlendorf később a pozsonyi pályaudvaron megszólított s egy izben irodámban is felkeresett. Előbb megkérdezte tőlem, nincs-e a szolgaszemélyzet között senki, aki elárulja, mert attól tart, hogy Mahler figyelteti minden lépését. Ezután a naplóról kezdett beszélni s beszélgetésünk egy óráig tartott. Lényegében azt mondta, hogy tudomása van Vera grófnő naplójegyzeteiről, ne kérdezzem, hogy milyen módon szerzett erről

tudomást, csak az az élnék érdeklődés vezette őt arra, hogy ebbe az ügybe beleavatkozzék, amelylyel a grófnő iránt viseltetik. Azt is elmondotta, hogy az ő tudomása szerint ezek a feljegyzések a grófnőre nézve bizonyos mértékben kompromittálók.

— Nekem — mondotta — mint a család ügyvédjének kötelességem Mahlert leleplezni, miután a grófnőre Mahler ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben veszedelmes befolyást gyakorol, de különben is a grófnő maga szabadulni szeretne Mahler befolyása alól. Elmondotta, hogy Mahler és a grófnő ezen a napon Budapestre készülnek utazni, s hogy Mahler állítólag azt követelte a grófnőtől, hogy az esetben, ha a gondnoksági pört megnyeri, folytasson vele viszonyt. Megkért engem, kérjem a rendőrség közbelépését, hogy megakadályozzuk a gaztettet, amely a grófnőre nézve veszedelmes következményekkel járhat. Én az válaszoltam a bárónak, hogy csak törvényes eszközökhöz akarok nyulni. Egy bécsi magánkutató irodának ezután a következő sürgönnyt adtam fel:

„Eszterházy Vera grófnő ma délután négy óra ötvenöt perckor a Meissl és Schadn szállóból Budapestre utazik, tessék viselkedését pontosan megfigyelni.”

Erről a táviratról értesítettem Strahlendorft.

Az elnök: Strahlendorffal folytatott beszélgetése nem keltette fel Önben azt a véleményt, hogy csak akkor lehetne komolyan beszélni a dologról, ha kezében lenne a napló? — Tanu: Azt mondtam, hogy nagy előnnyel járna, ha a törvényszéknek át tudnók adni a naplót. Strahlendorf részleteket is mondott nekem a naplóból, megmutatta ezenkívül a grófnőnek egy rajzát, amely nagyon gyerekes volt. Egy levelet is mutatott, amelyet Mahler írt a grófnőhöz, s amelyben arról értesíti, hogy bizonyos összeget egy bankban elhelyezett. — Nem mondotta a báró, hogy a napló jelentőséggel bír a pörre nézve? — Igen, de én úgy értetem, hogy az esetben, ha a grófnő maga bepillantást engedne a pszichiatereknek a könyvbe.

Strahlendorf nem tett nekem konkrét ajánlatot arra nézve, hogy a naplót átadja.

Aki látta az ellopott naplót.

A pozsonyi Pannónia-kávéház főpincéret hallgatták ki ezután. Ennek a kávéháznak a báró törzsvendége volt. A főpincér elmondja, hogy február végén, este hat és hét óra között egy izben megjelent a báró a kávéházban s egy szürke papirba göngyölt csomagot adott át neki, amely nézete szerint album vagy nagy könyv lehetett. A báró megkérdezte tőle, van-e biztos helye, ahol a csomagot nem látja senki. Ő igennel válaszolt, de miután saját szekrényében nem volt helye a csomag számára, azt egy magas pohárszék tetejére tette. Félóra mulva a báró visszajött a kávéházba s mikor meglátta, hol van a csomag, kijelentette, hogy ez nem jó hely és magával vitte.

A főpincér vallomására a báró azt jegyzi meg, hogy nem emlékszik az esetre.

A báró barátja.

Az elnök ezután felolvastatja Nyáry Károly gróf irásban tett tanuvallomását, amelyben a gróf elmondja, hogy Strahlendorffal haráti viszonyban volt, többször kölcsönözött neki pénzt is, később azonban anyagi elszámolás miatt összezdorodtak. A báró gazdagon akart nőszülni és ő ajánlotta neki, hogy Eszterházy Vera grófnőt vegye feleségül. Bójtai komorna neki is többször beszélt urnője naplójáról, meg is mu-

tatott neki néhány részletet. A feljegyzésekben a grófnő rokonságáról panaszkodott. Különb az egész könyv egy fiatal leány álmodozásait és szerelmi vágyódásait tartalmazta, kétértelmű vagy intim részeket nem talált benne. Vallomása végén a gróf kijelenti, hogy Strahlendorfot nem tartja képesnek ilyen tett elkövetésére.

Ítélet holnap.

(A morfinista Strahlendorf.)

A védő kivánságára a vádlott báró ezután több részletet elmond kalandos életéből:

— Apám száz huszártiszt volt — mondja — és igen előkelő nevelésben részesültem. Tízennyolc éves koromban elhagytam az apai házat és Morvaországba mentem, ahol egy nagyobb gyártelepen kaptam alkalmazást. Itteni működésem alatt fizetésemből nagyobb összeget megtakarítottam s ebből a megtakarított pénzből fedeztem egy éves önkéntességem költségeit. A katonai szolgálat teljesítése után pénz nélkül maradtam és olyan nagy szükségben voltam, hogy detektív állást vállaltam. Ebben a minőségben azonban csak rövid ideig maradtam, nemsokára egy téglagyárnál kaptam alkalmazást, a gyárnak igazgatója lettem. Két évvel ezelőtt elvesztettem ezt az állásomat s újból nagy inségbe jutottam. Rokonaim akartak ugyan tizenötezernyi márkával támogatni, de én büszkeségből visszautasítottam a felkínált segílyt.

Rosenfeld védő: Ön morfinista, hogyan lett ezzé?

A vádlott: Álmatlanságban szenvedek s 1913. óta szedek morfiomot.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért s a pörbeszédekre került a sor. A vád és védbeszédek elhangzása után az elnök felbeszakitotta a mai tárgyalást. Az ítélet kihirdetésére holnap délelőtt fél tizenkettőkor kerül sor.

Százezer korona a napló ára!

A pörbeszédek elmondása közben kínos incidens játszódott le. Megszólt a törvényszék telefonja, amelyen Eszterházy Vera grófnőt hívták. A grófnő helyett jogi képviselője Mahler, ment a telefonhoz s mikor megkérdezte, ki beszél, egy ismeretlen hang így válaszolt:

— Százezer koronáért megkapható a napló.

Mahler így felelt az ismeretlennek, aki minden valószínűség szerint csak éretlen tréfát akart elkövetni:

— Jelenjen meg holnap délelőtt a törvényszéken, akkor majd megkapja a grófnő válaszát.

VÁROS ÉS MEGYE.

Panasz a tanács ellen. Sebessy Ferenc asztalos mester, aki a város által eddig házilag végzett asztalos munkákat, vállalatba vette, a közgyűléshez felebezett a tanács ama határozata ellen, amellyel különböző butorok készítésével nem őt, hanem más iparost bízott meg. Sugár Jenő dr. azt vitatta, hogy a tanács szerződésszegést követelt el, Jegessy Károly dr. főügyész a tanács eljárását védte, míg a közgyűlés Varjassy Lajos polgármester javaslatára levette az ügyet a napirendről és kiadta a jogügyi bizottságnak.

Pályázat irnoki állásra. Aradmegye törvényhatósági bizottsága tavaszi közgyűlésén két árvaszéki irnok nyugdíjazási kérelmét teljesítette. A nyugdíjazott irnokok állásának betöltésére most hirdet pályázatot a vármegye.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: *Bóském*, operette. (B. bérlet.)
Péntek: *Tündérlaki lányok*, vigjáték. Komjáthy Mici bucsufelléptével. (C. bérlet.)
Szombat: *Nemtudomka*, operette. Diósy Nusi bucsufelléptével. (Bérleten kívül.)
Vasárnap: *Tökéletes feleség*, operette. Diósy Nusi bucsufelléptével. (Bérleten kívül.)
Hétfő: (Utolsó előadás.) A karszemélyzet jutalomjátéka. *Cigányprimás*, operette. Nyáray Antal felléptével.

* Az új színház. Arad város ma tartott közgyűlésének furesaságai közé tartozik az is, hogy azt az ügyet, amelynél beható és érdekes vita volt várható, két másodperc alatt és hozzászólás nélkül elintézték. A színház restaurációja és az új színház építése annyi figyelmet sem keltett, hogy Kovács Vince kultúrnapcsnok előadását türelemmel meghallgatták volna. Miután ismertette az építészeti-bizottság határozatát, amelyet a tanács elfogadásra ajánlott, a közgyűlés nyomban el is fogadta. A színház javítására tehát megszavaztak 15 ezer koronát és utasították a tanácsot, hogy az új színház kérdését gyors tempóban oldja meg.

* A színház közlései. Pénteken lép fel utóljára az aradi színházban Komjáthy Mici, a színtársulat naivája. Komjáthy Mici egyik legragyogóbb, legjelentősebb sikerét a Tündérlaki lányokban aratta. Ebben a darabban, Sári szerepében bucsuzik Komjáthy Mici Aradtól, az aradi közönségtől s ez a bucsu őszinte, meleg, szeretettel teli lesz.

Vasárnap délután a Kis király kerül színre, Kálmán Imre operetteje, amely az idei szezonban oly nagy sikert aratott, hogy a darab aradi előadásai már közel járnak az első jubileumhoz.

Két napon, szombaton és vasárnap bucsuzik az aradi közönségtől két darabban Diósy Nusi: a Nemtudomkában és a Tökéletes feleségben.

Moziszkeccsek Aradon. Kedden kezdődnek a színházban a moziszkeccs előadások, amelyeknek főérdekesége, hogy a vezetőserepet minden darabban Nyáray Tóni játsza. Három szkeccs kerül előadásra: Az utolsó bohém, Aranyásók és Házassodik az uram. A moziszkeccs előadásokra a színházi helyárak a következők lesznek: Páholyülés 2 korona, Tamlásszék 1 korona 50 fillér, II. emeleti erkély 80 fillér, III. emeleti erkély 40 fillér, karzat 20 fillér. Két előadás lesz naponta, este 7 és 9 órakor, vasár- és ünneppnapon ezenfelül délután fél négykor is. A moziszkeccsek május 19-én kezdődnek és egész 24-ig bezárólag tartanak, két naponként változó műsorral.

* A fehér asszony. — Dinamit halál. (Az Uránia egy napos szenzációs műsora.) Két kiváló slágert mutat ma be a színház, melyek mindegyike külön-külön is szenzáció számba megy és elismeréssel kell fogadnunk a színház jóindulatát, mikor e két kiváló képet egy műsoron mutatja be. A fehér asszony az örökségre vadászó szelthamos gazságait mutatja be, ki hogy nejeének örökségéhez juthasson, ármánnyal tébolydába záratja azt és az általa megölt barátját neje gyanánt temetteti el. Azonban mikor már majdnem kezei közé kerül az örökség, sikerül nejének kiszabadulnia és a szelthámost leleplezni. A másik képen az atyai becsületét oltalmazó fiú áll szemben a boszu által ügött gyárossal, aki végre is, hogy tőle megszabaduljon, egy dinamit kamrába zárja őt. Azonban innen sikerül megszöknie és a robbanás az épen odasiető gyarost öli meg. Mindkét képen egymással váltakoznak a gyönyörű és izgalmas jelenetek. A kiváló műsort még egy csomó humoros látványos kép egészíti ki.

* Nagy Nordisk-sláger az Apollóban. Az Apolló-színháznak nagy napja lesz a holnapi. Csütörtökön kerül először bemutatásra a színház új műsora, amelyen a filmjac két legújabb eseménye van kitűzve. „Mikor a föld megmozdul” ez a címe az egyik filmnek. A cselekmény szoros kapcsolatban van a sanfranciskói katasztrófiával. Az újságoívsó közönség emlékében élnek még a borzalmas földrengés részletei, amely minden iszonyatos valóságával elevenedik meg a filmen. A földrengésen kívül egy megrendítő hajókatasztrófa is lejátszódik a szemünk előtt, de különben is a dráma minden egyes jelenete rendkívül lebi-

lincselő. Sem érdekességben, sem a szédületes rendezésben semmivel sem marad e kép mögött „A nap leánya”, amely a világhíres Nordisk-filmgyár remeke. Ennek a drámának a cselekménye az indiai gyarmatokon játszódik le s háborús epizódokat hoz elénk.

* Jön Fantomas V.! Az egész város közönsége feleségázott érdeklődéssel várja az izgalmas detektívregény következő folytatását, a melyet az Apolló fog vetíteni.

* „Az összeesküvők árulója” Novelli vel, legközelebb az Urániában.

Gimnazista és grófkisasszony.

(A lengyel komtesz eljegyzése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, május 13

Érdekes eljegyzési kártyát hord szét a posta rokonoknak, ismerősöknek a fővárosban. A kártyán ez olvasható:

Battenberg Tibor, Battenberg Lajos m. kir. postafőtanácsos fia, eljegyezte Budapest Potoczky Margit grófnőt, Potoczky Antal gróf lebergi nagybirtokos leányát.

A szerelmi regény ott kezdődött, hogy özvegy Bissingen Rezsóné grófné, akinek Budapest, az Eötvös utca 25. szám alatt van a palotája, meghívta hosszabb tartózkodásra rokonát, Potoczky Antal gróf galíciai nagybirtokos egyetlen leányát, a szépséges Margit komteszt. A fiatal grófnő, aki még alig tizenhat esztendő, szívesen engedett a meghívásnak, mert a magyar főúri társaság számos tagját ismerte s mert különben is vonzalmat érzett Magyarország iránt, mert hiszen ősi lengyel vér csörgedez ereiben.

Hónapokkal ezelőtt, az első téli hónapban érkezett Budapestre és csakhamar megismerette új otthonát s meleg barátságot kötött Bissingen grófné három leányával. A grófkisasszony a télen és a tavasszal valamennyi társasosjövétel, mulatságon megjelent s idők múltával bámulatlan könnyedséggel elsajátította a magyar nyelvet.

Hónapokkal ezelőtt megismerkedett a társaságban egy jómodoru, intelligens ifjával, aki jó táncos, kitűnő, közbecsülésben álló családból való: Battenberg Tibornál, Battenberg Lajos postafőtanácsos tizennyolc esztendő fiaival. A fiatalember, aki most végzi a Barosay-utcai főgimnázium nyolcadik osztályát, szívesen látott vendég az előkelő körökben és így történt, hogy a fiatalok gyakran találkozhattak s megszerették egymást.

Egymás iránt való vonzalmukat mindkét család jó szemmel nézte, s amidőn Potoczky Antal gróf értesült leánya választásáról, semmi akadályt sem gördített a jövődő frigy elé.

Május 9 én, szombaton, Budapestre érkezett Lembergől és Lengyelországból a hatalmas Potoczky-nemzetség több tagja, megjöttek a grófkisasszony szülei, a bátyja, közeli rokona, Radziwill herceg, s a vőlegény, Battenberg Tibor családjával együtt lakomára gyűltek össze este az országos Kaszinó különtermében. A vidám estebéd folyamán megtörtént a fiatal pár gyűrűváltása. A hivatalos, ünnepi eljegyzést később tartják meg, majd ha az ifjú vőlegény letette az — érettségit, mert a középiskolai rendszabályok nem engedik meg a diákok házasságát és talán még az eljegyzését sem. No de talán a szigorú tanárok a gyűrűváltást nem tekintik az érettségi vizsga akadályának.

Battenberg Tibor az ősszel bevonul a huszárokhoz egyéves önkéntesnek, azután aktíváltatja magát a katonásknál, s majd mint fess huszárhadnagy fogja oltár elé vezetni Potoczky Margit grófkisasszonyt.

Kié a hódosbodrogi zárda?

(A román és szerb egyházak nagy pöre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 13.

Két nap előtt a budapesti kir. törvényszék egy régen huzódó és nagyjelentőségű ügyben hozott ítéletet. Az ügy, amelyről szó van, egyike a legkomplicáltabbaknak és legérdekesebbeknek, amelyek a magyar bíróságot valaha foglalkoztatták: a román és szerb zárdák ügye. A vitás kérdés 1864-ben vetődött fel a két orthodox egyház, a görög keleti szerb és görög keleti román között, amelyeknek hierarchiája, illetőleg adminisztrációja az ideig közös volt. A hierarchia szétválasztását követte a vagyon, amelyet közös bizottság intézett. A vagyonelosztás során a görög keleti román egyház a számos orthodox zárda és kolostor közül — amelyek eddig kivétel nélkül a karlócai görögkeleti szerb patriarcha főhatósága alatt állottak — csak

egyét kapott, még pedig az aradi görög keleti román egyházmegye területén lévő hódosbodrogi zárdát.

Az önálló magyar görög keleti román metropolia provinciátus azonban jogot formált annak a többmillió vagyonnak egy részéhez, amelyet a zárdák képviselnek. Már a kettéválasztáskor felmerült ez az óhaj, amelyet a szerbek nem respektáltak. A későbbiek folyamán román részről kifejezetten három zárdát követeltek: a bezdinit, a szentgyörgyit és a meszicsit, amelyek közül az első az aradi, a két utóbbi pedig a karánsebesi egyházmegyékhez volt csatolandó.

A zárdákért folytatott küzdelem három etappra oszlik: előbb közigazgatási uton akarták jogaikat érvényesíteni a románok,

1902-ben egyenesen a felséghez fordultak, majd pedig amikor a felségfolyamodványra Wlassics kultuszminiszter útján válaszolva a király rendes birói utra utasította az óhitű román metropolia provinciátust, pört indítottak a szerb egyház ellen. A szerb egyház a keresetre egy másik pörrel felelt, a melyben a románoktól egyetlen meglevő zárdájukat, a hódosbodrogi is el akarta vitatni.

1864. december 24-én kibocsátott legfelsőbb kéziratával hagyta helyben a felség az újonnan felállított nagyszzebeni gör. kel. román metropolia létesítését és szervezését kapcsolatban a karlócai metropoliatól való elválasztásával, öt nappal később kelt leirattal szabályozva az új hierarchia közjogi állását. A királyi leirat kimondta, hogy „Magyarország és Erdély részére egy önálló, a szerbkel egyenjogú metropolia felállíttassék.” Ezt a kitélt román részről mindig úgy értelmezték, hogy az új metropolia mindazon jogok és javadalmak aránylagos részese, melyeknek a régebben egységes karlócai metropolia tulajdonosa volt s így az egyházi javak felosztásának az óhitű kolostorokra való kiterjesztését is kívánták.

Az 1864. évi december 29-i dekrétum, amelyvel a nagyszzebeni püspöki egyház önálló és a szerbkel egyenjogú (koordinierte) metropolivá emeltetett elvben kimondotta a kolostorok méltányos megosztását és utasította a szerb egyházi kongresszust, hogy e tekintetben megállapodásra jutni törekedjék. A dekrétum e része így hangzik:

„Bezüglich . . . inmitten einer romanischen Bevölkerung gelegenen Klöster haben Seine k. k. Apostolische Majestät mit weiteren Allerhöchsten Entschliessungen

vom 24. Dezember 1863. anzuordnen geruht, dass im Nationalcongresse ein Übereinkommen zu vereinbaren getrachtet werden solle.“

A karlócai kongresszus, amelyen mint kormánybiztos Philippovics József báró működött, egy vegyes bizottságot küldött ki, amely a vagyoni kérdéseket egy egyezményben („Vereinbarung“) elintézte. A kolostorok kérdését azonban nem sikerült így megoldani. Saguna András metropolita a kérdést szóba hozta 1865. március 17-én a karlócai kongresszuson, azonban a patriarcha, mint a szerb egyház képviselője, kijelentette, hogy a kolostorokat kizárólag szerb nemzeti vagyonnak tekintik s azok tulajdona felett tárgyalásokba nem bocsátkoznak.

Román részről még most sem adták fel a reményt, hogy a vitás ügyet békésen el lehet intézni. Saguna, később Román Miron érsek tettek egyezségi ajánlatokat, legutóljára az 1879-iki nagyszzebeni román egyházi kongresszus kísérelte meg a közeledést, de a szerb testvéregyház kongresszusa erre kijelentette, hogy a kolostorok felosztását még elvben is perhorreszkálja.

Nem sikerült a kolostorokat közigazgatási uton sem visszaszerezni, már csak azért sem, mert a magyar országgyűlés ebbe nem egyezett bele. Eötvös József báró kultuszminiszter már 1868-ban egy országgyűlési beszédében kijelentette, hogy „alkotmányos országban jogi kérdéseket elhatározni közigazgatási uton nem lehet“ s ezért azt javasolta, hogy egy miniszteri biztos küldessék ki a kérdés elintézésére, vele szemben azonban Deák Ferenc álláspontja győzött, aki azt javasolta, hogy a felség egy bíróságot delegáljon.

Az ügy újabb stádiumba akkor jutott, mikor 1902-ben Metianu János érsekmetropolita. Popea Miklós karánsebesi és Goldis József aradi püspökök felségfolyamodványt nyújtottak be, hivatkozva a dekrétumra, amelyben a király minden, a román metropolia szervezésével összefüggő ügyben fentartotta legfelsőbb elhatározását. (Alle sonst, mit der Constituirung der gr. or. romanischen Metropole verbundene Angelegenheiten haben Seine k. k. Apostolische Majestät ausdrücklich Allerhöchst Ihrer Entscheidung vorzubehalten geruht.)

A felségfolyamodvány mindenekelőtt kimutatta, hogy a zárdák alapító leveleit a törökök elpusztították s így azokra egyik részről sem lehet hivatkozni, a kolostorok és zárdák fenállottak már akkor is, mikor a szerbek még nem laktak nagyobb tömegben Magyarországon. A szerbek csak 1690. táján jöttek be Csernovics Arzén ipeki patriarcha vezetésével s I. Lipót patriarchájukat — a híres diploma Leopoldinumban — az összes görögkeleti vallású népnek papsága, templomai és kolostorai felett egyházi fennhatósággal ruházta fel. A felségfolyamodvány azonban történelmi tényekre és okmányokra hivatkozva kimutatja, hogy a diploma Leopoldinum által a szerbeknek megadott fennhatóság csak ideiglenes volt, a kolostorok, amelyek — az akkor még osztatlan — görög keleti egyháznak birtoklásában voltak, csak ideiglenesen bizáltak a mindenkor patriarchára, anélkül, hogy ezzel akár a patriarcha, akár a szerb egyház tulajdoni, vagy birtoklási jogot nyert volna.

A felségfolyamodvány ezután elmondotta, hogy a múlt század második felében történt szekularizációk után 25 fő és néhány filiális görög keleti kolostor áll fenn a délvidéken, a melyek közül hat, a bezdini, hódosbodrogi, zárdaszentgyörgyi, alaticzai, vojloviczai és meszicsi görögkeleti román egyházmegyékhez tartozó községek területén, románlakta területen vannak, s így ezekhez mind jogot formálhatna az érseki provinciális, de szem előtt tartva az 1864.

dekrétum intencióját s az 1868. IX. t. c. 8. szakaszára hivatkozva csak a kiválóan román ajku nép által lakott területen fekvő meszicsi, szentgyörgyi és bezdini kolostort kéri.

A felségfolyamodvány felsorolta azokat az okokat, amelyek miatt mellőzve más módot a király döntését akarta a román egyház provokálni. Ezek szerint a román hierarchia szervezésével egybekapcsolt ily közjogi természetű kérdések megoldására, egyrészt semmiféle közhatóság hatáskörrel felruházva nincs s így e tekintetben csak a király dönthet, már csak azért is egyrészt, mert I. Lipót volt az, aki a szerb patriarchát kiváltságlevellel ruházta fel s ezért a felség, mint az adományozó utóda lehet egyedül hivatva a hierarchia kettévállásából folyó közjogi rendezést s ennek keretébe tartozó kolostori javaknak területi beosztását elrendelni. Végül — mondja a folyamodvány — a királyt illeti azért is a döntés, mert a kolostorok és azok vagyona egyházi alapítványok, melyek tekintetében a legfőbb intézkedés amugy is a felségjogok közé tartozik.

Metianu és társainak felségfolyamodványára még ugyanabban az évben válaszolt Wlassics akkori kultuszminiszter.

A válasz a következő volt:

Magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter.

Méltóságos és Főtisztelendő Metianu János nagyszzebeni gör. kel. román érsek és metropolita urnak

46393. szám.

Méltóságos és Főtisztelendő Érsek és Metropolita ur!

Ő császári és ap. kir. Felsége 1902. évi június hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával engem legkegyelmesebben megbízni méltóztatott, hogy a Méltóságodnak és püspöktársainak azon kérvényét, miszerint a gör. kel. kolostorok és zárdák hovatartozóságának kérdése közigazgatási uton rendeztessék, indokoltan elutasítólag intézzem el.

A miniszteri válasz hivatkozva az 1868. évi IX. t. c. 8. szakaszára kimondja, hogy a kolostorok felosztására nézve egyedül a bíróság van hivatva dönteni, még pedig a felség 1902. május hó 3-án kelt legfelsőbb elhatározásával delegált budapesti kir. törvényszék.

A következő — 1903. — évben a Nagyszzebenben megtartott román kongresszus tényleg kimondotta, hogy a három zárda birtokaért pört indit, még pedig — miután a zárdák az egész metropolia és nem az egyházmegyék tulajdonát képeznék — a keresetekben a metropolita fog szerepelni, mint felpörös, a pöröket pedig a rendes szokástól eltérőleg a delegációkra bizza, amely amugy is intézi az egyházi szétválasztásból származott ügyeket. A kongresszus utasította a delegációt, hogy a pört haladéktalanul tegye folyamatba anélkül, hogy további okmányokat, történelmi, vagy statisztikai adatokat gyűjtene. Kimondotta végül a kongresszus, hogy a pörkötségeket azon egyházmegyék (az aradi és karánsebesi) fogják viselni, amelyekhez a kolostorok tartozni fognak.

A delegáció, amelynek tagjai az érsek mint elnök, az aradi püspök, mint alelnök, Hamsea Akost archimondrita hódosbodrogi párdafőnök, aki a kolostorok visszaszerzése érdekében évtizedeken át önfeláldozó és szorgos munkát végzett, Muszta Filarett, az időközben elhunyt Gaál József dr., Trutia Péter aradi ügyvéd, Traila Illés oraviczai ügyvéd, és Jopeniar Péter dr., a keresetet, amelyet Babes Emil dr. és Babes Titusz dr. budapesti ügyvédek szignáltak, de amelyet bizalmas

megegyezés folytán a magyarországi román jogászok legkiválóbbjai szerkesztettek, egy hó múltán be is adták.

A pör sokáig huzódott s az iratok méter-mázsákra nőttek. A szerb egyház — amely különben egyidejűleg a hódos-bodrogi zárdát perrelte vissza — mindenekelőtt illetékességi kifogást tett. Kétségbe vonta, hogy a budapesti törvényszék volna hivatva a kérdésben dönteni, mert ez nem tekinthető az egyházak szétválasztása körül felmerült vitás ügynek, hanem speciális vagyoni jogi kérdésnek, tulajdoni pernek. Két év telt le, míg ez a kérdés eldőlt s továbbá hét év, míg a periratváltások, tanuhallgatások, szemlék lefolytak. A periratok úgy az egyik, mint a másik részről remekbe készültek s a legkiválóbb jogászok szerkesztették azokat. Nem kevesebb, mint hat referens bíró dőlt ki a hosszan huzódó pör alatt, míg végre most a hetedik, dr. Mayer elreferálta az ügyet.

Több mint egy hétig tárgyalt a delegált bíróság, míg végre most meghozta az ítéletet, amely a statusquót tartja fenn: úgy a román, mint a szerb egyház keresetét elutasítja, a román egyház nem kapja meg a három zárdát, de viszont a hódos-bodrogi továbbra is tulajdonában marad.

Az ítéletbe természetesen nem nyugszik bele a román egyház. Metianu metropolita magához rendelte ma Hamsea archimandritát, aki Nagyszébenben referálni fog az ügy állásáról s megkezdi a felebbezési anyag összeszedésének előmunkálatait.

Zádor Jenő.

HIREK.

Az elhagyott menyasszony boszuja.

(A bécsi szerelmi dráma.)

Távirati tudósítás.

Bécs, május 13.

Röviden megirtuk, hogy Meisels Pál dr. 27 éves vagyonos ügyvédjelöltet a Stefánia-szállóban agyonlőtte elhagyott menyasszonya: Freiwald Helén krakkói ápolónő, aki azután öngyilkosságot követett el. A dráma érdekes részletei csak most kerültek napvilágra.

A harminc éves leány kilenc év előtt ismerkedett meg Krakkóban az akkor ott középiskolát végző Meiselsszel. Amikor Meisels a bécsi egyetemre ment, Helén követte őt és előbb benne volt, majd ápolónő lett, hogy addig, amíg kedvese tanulmányai elvégzése után feleségül veszi, megélhessen. A múlt évben Meisels szakított a leánnyal, aki kétségbeesetten panaszkolta el helyzetét rokonainak. Bátyja: Freiwald Mórics kereskedelmi utazó végül is abban egyezett meg Meiselsszel, hogy nővérét az ügyvédjelölt huszonöt ezer koronával kártalanítja. Ennek az egyezésnek megkötésére találkoztak hétfőn a szállodában.

— Helén és Meisels — vallotta Freiwald — az ablakhoz mentek, ahol nővérem láthatóan könyörgött a férfinak. Szavaikat nem hallottam, mert én távolabb álltam. Egyszerre nővérem rálépett az ügyvédre, aki összeesett. Míg én a vérző embert az ágyhoz vittem, Helén kifutott és a mellékhelyiségben szíven lötte magát. Én ezt nem tudtam megakadályozni.

Érdekes, hogy Meiselst halála után meglőtték. Az ügyvédjelölt nyolcz ezer koronát vitt magával, hogy a végkielégítés első részletét kifizesse. Ez a pénz eltűnt.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony, hűvös idő várható, sok helyütt csapadékkal. — Sürgönyprognózis: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.

— Jubilál a király főhadsegéde. Bécsből jelentik: Bolfras báró gyalogsági tábornok, főhadsegéd, a király katonai irodájának vezetője, holnap ünnepli ennek a tisztségének huszonöt éves jubileumát. A király a ritka jubileum alkalmával rendkívül nyájas kéziratot intézett Bolfras báróhoz, amelyben elismeri a jubiláló nagy érdemeit és különös köszönetet mond neki.

— Vezérkari főnökök tanácskozása. Karlsbadból jelentik: Hötzendorfi Konrad vezérkari főnök tegnap ideérkezett és meglátogatta Moltke német vezérkari főnököt. A találkozás több óráig tartott, Konrad este elutazott. A Neue Freie Presse szerint aktuális oka nem volt ennek a találkozásnak, amelynek folyamán azonban mégis szóba kerültek fontos katonai ügyek is.

— Hazai Samu Bécsben. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti, hogy Hazai Samu báró honvédelmi miniszter ma rövid tartózkodásra Bécsbe utazott.

— Dévánál kiöntött a Maros. Déváról jelentik: A napokon át tartó szakadatlan esőzés következtében nagy víztömegek zudultak a hegyekből a Marosba, amely kiáradt és előntötte a völgyet, valamint Déva külvárosát. Ma már megszünt az eső és szép verőfényes idő volt.

— Rikkancs-képviselő. Párisból jelentik: A szociálista képviselők között, Lille városában képviselővé választották Ragheboon újsághordót is. Ragheboonnak most már a legközelebbi négy évben tizenöt ezer frank évi jövedelme van, de azért a kamara ülészakának megkezdéséig folytatja foglalkozását. A regeli órákban nagy újságosmaggokkal a hátán röjja Lille utcáit és minden előfizetőhöz becsöngtet, jelezve, hogy az ajtaja előtt van az újság. Ragheboon egy templomszolganak a fia és kilenc gyermekes családapa.

— Kossuth betegsége. Budapestről jelentik: Kossuth Ferenc állapota változatlanul súlyos és aggasztó. Délután meglátogatta a nagybeteget Apponyi Albert gróf, akivel Kossuth néhány szót váltott.

— A közös pénzügyminiszter a munkapártban. Budapestről jelentik: Bilinsky lovag közös pénzügyminiszter Tállóczy Lajos titkos tanácsos kíséretében ma este megjelent a nemzeti munkapárt körhelyiségében, ahol hosszabban időzött. Lukács László igazgató és Dániel Gábor báró alelnök megmutatták a vendégeknek a kör helyiségeit, a pénzügyminiszter ezután Tisza István gróffal és a párttagokkal hosszabb ideig elbeszélgetett.

— Halálos diákpárba. Grácból jelentik: Hétfőn este az egyik gráci Burschenschaft vívótermében két diák menzurát vívott. Az egyiknek eltört a kardja és az elrepülő kardhegy belefuródott egy diák hasának balfelébe, egészen a gyomorig s halálosan megsebezte a diákot. A sebesültet éjjel kocsin kórházba vitték, ahol súlyos operációkat kellett rajta végezni. Sikerült kivenni a kardhegyet, de több belső szerv olyan veszedelmesen megsérült, hogy az orvosok nem bíznak a diák fölépülésében. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek.

— A zenetanár vagyona. Bécsből jelentik: A rendőrség ma letartóztatott egy Lass Magdolna nevű harminchat éves mosonmegyei származású nőt, aki egy zenetanárral megismerkedve elhitette vele, hogy hatszázezer korona vagyona van, amely pör alatt áll. Ezzel a mesével apránként kicsalta a zenetanár hatvanháromezer koronányi vagyonát. A zenetanár feljelentésére a csalónőt ma letartóztatták.

— Lóvasut helyett motoros? A tanács a törvényhatósági bizottság mai ülésén beterjesztette a lóvasuti teher szállítási vállalat 1913. évi mérlegét. A közgyűlés azt tudomásul vette és Nemess Géza indítványára elhatározta, hogy a teherszállítási tarifák alacsony tételeit revideálja és a viszonyoknak megfelelően emeli, továbbá, hogy a gépüzem igazgatót utasítja, tegyen előterjesztést, nem lehetne-e a 30 ezer koronába kerülő lótarutást beszüntetni és a vonatutast motorikus erővel lebonyolítani.

— Rend a házak számozásában. A város közgyűlése ma több utca és házszámjelző tábla szállításával bizta meg Pöhm János céget. Múlek Lajos dr. ismét felhívta a tanács figyelmét arra az anomáliára, hogy igen sok háztulajdonos nem gondoskodik arról, hogy a házában olvasható házszám legyen és a közgyűlés utasítást adott a türehtelen állapot megszüntetésére. Adler Andor aziránt intézett kérdést a tanácshoz, miért nincs még ma sem végrehajva az a közgyűlési határozat, amely kimondotta, hogy a Pécskai-utat Neuman Samu utnak nevezi el a város. A közgyűlés a felszólaló indítványára meghagyta a tanácsnak, hogy a határozatot haladéktalanul hajtsa végre.

— Képromboló szóffrazsett. Londonból jelentik: Egy Ansell Mary nevű szóffrazsett tegnap délután több kalapácsütéssel tönkretette Sir Huber Hercomernek, a nemrég elhunyt művésznak egyik legutolsó alkotását, Wellington herceg arcképét, amely a Royal Academyben volt kiállítva. Ansell Mary délután elment a kiállításba, egy észrevétlen pillanatban kalapácsot vett elő és háromszor a képre sujtott. Az Academy gondnoki hivatala azonnal bezáratta a kiállítást. A merénylő szóffrazsettet a rendőrbíró elé vezették, aki az ügyet az esküdszékhez utalta. Letartóztatása előtt Ansell Mary kiáltványt intézett a szociális nőegyesületekhez, amelyben kijelenti, hogy tettét tiltakozásnak szánta a szóffrazsettvezérek bántalmazása ellen, mert ezekkel rosszul bánnak, míg sir Edvard Carson és a többi ulsteri forradalmárok sértetlenül járnak-kelnek.

— Vihar egy közgyűlésen a kegydíj miatt. Makóról jelentik: Rendkívül érdekes lefolyású volt ma Makó város képviselőtestületének rendes közgyűlése. Ma tárgyalják özügy Prossmann Gusztávné kérelmét, akinek a férje harminc éven át volt a város tisztviselője. A tanács háromszáz korona kegydíj megadását javasolta, egy képviselőtestületi tag pedig ötszáz koronát indítványozott. Az ellenzéki tagok erre hangosan felzúdultak és kijelentették, hogy nem adnak semmit. Szavazásra került a sor, amelynek végén a főjegyző kijelentette, hogy a közgyűlés háromszáz korona kegydíj megadását határozta el. Az ellenzéki tagok olyan nagy zajjal fogadták a főjegyző szavait, hogy a polgármester kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. Az ellenzék azzal vádolta meg a főjegyzőt, hogy szándékosan rosszul számlálta össze a szavazatokat, mert a többség elvetette a kegydíjat. A nagy zajban nem vették észre, hogy az ülés fel van függesztve ezért a városi tisztviselők ujjakkal mutogatták, hogy a polgármester tíz percre felfüggesztette az ülést. Az ellenzéki tagok azt hitték, hogy a tisztviselők számfüzetet mutogatnak nekik s ezért rögtön deputációval mentek a véletlenül a városházán tartózkodó főispánhoz, aki azonban kijelentette, hogy mint magánember van jelen és nem avatkozhatik bele a közgyűlés dolgába. Ha a határozat ellen panaszkodunk, forduljanak felebbezéssel a törvényhatósághoz.

— Gyilkosság — dikicscel. Iglóról jelentik: Dászkál István, huszonhárom éves és Pásztorák István tizenhét éves cipésszegédek ma összevesztek egy antiszemita dal miatt. A veszekedés hevében Dászkál pofonvágtatását, mire ez dikicscel leszurta Pásztorákot. A gyilkos cipésszegédek letartóztatták.

— **A leleplezett Sviha.** Prágából jelentik: Ma kezdődött meg az esküdtbíróság előtt Sviha Károly volt képviselő pörének tárgyalása Heller Szervác dr., a Norodny Listy felelős szerkesztője ellen. A pört becsületsértés miatt indította Sviha a Narodny Listy ellen, amelynek a nemzeti szocialisták vezére a rendőrség szolgálatában című cikke erősen támadta Svihát. A tárgyalás megnyitása után a vádlott kijelentette, hogy a cikkekért állja a felelősséget, mert megbízható kézből kapta adatait és azokat hajlandó a bíróság rendelkezésére bocsátani. A bíróság elrendelte a bizonyítást és megkezdte az iratok feloivasását. Holnap folytatják a tárgyalást.

— **Öngyilkosság a fogházban.** Máramarosszigetről jelentik: Szilágyi Károlyt, egy itteni drogériának tizennyolc éves laboránsát a rendőrségi fogházban, ahol házi tolvajlás miatt előzetes őrizetben volt, tegnap halva találták. Ma megállapította a rendőrség, hogy Szilágyi strichninnel megmérgezte magát és pedig azért, mert a rendőrség megtalálta a bűnjelket és bűnössége kétségtelenül megállapítható lett volna.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 13-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: **Született:** Novák István építőmunkavezetőnek Janka nevű leánya. Lipták János cipésznek Margit nevű leánya. Kállai Béla népszerűnek Béla nevű fia. Irina Gergely postatisztnak Klarissza nevű leánya. Berger Albert kereskedőnek Anna nevű leánya. Udvarnokai István fékezőnek István nevű fia. Sajtos Sándor kántornak Mária nevű leánya. Morschl György hentesnek Anna nevű leánya. Mikolás István asztalosnak István nevű fia. Vinoze Péter cipésznek Péter nevű fia. Todor Árpád asztalosnak Lajos nevű fia. Szóke János asztalosnak Mária nevű leánya. Holczer Lajos géplakatosnak Gyula nevű fia. Gajda József napszámósak Róza nevű leánya. Freidinger Péter munkásnak Emma nevű leánya. Szabó Ferenc munkásnak Mária nevű leánya. Szabó Gábor boltiszolgának János nevű fia. Tóth Antal irnoknak Kálmán nevű fia. **Meghalt:** Olár György 50 éves napszámós. Burgula József 33 éves gépész, Komlós Imre 30 éves vasuti állomás elöljáró, öz. Adamosok Mihályné 74 éves főkalauz özvegye. Lázár Lázár 66 éves napszámós. **Házasságot kötött:** Suoiu Traján községi jegyző Saricescu Liviával. Nán Tivadar napszámós Grozáv Katalinnal. Pandur Pál rendőr Vágási Margittal.

— **A Streicher Farkas ékszerész cég végeladása** iránt mint előrelátható volt igen nagy az érdeklődés. Számosan keresik fel az arisztokrata körökből és raffinált izlésű igen szép tárgyakat vásárolnak. — A cég gyönyörű collectiókat tart bérnialási ajándékokban és tudjuk, hogy az aradi publikumnak igen jó alkalma nyílik most még beszerezni a szükségleteit.

— **Aki hozzátartozóit kellemes meglepetésben óhajítja részesíteni,** az sziveskedjen Freimann Testvérek Weitzer János-utca 9. sz. a levő műképkereskedését felkeresni, ahol szép választék van Madonna-képekben, rézmetszettek, olajfestmények és akvarellekben. Feltűnő olcsó árak. 2066

— **Bérma-ajándékok** kiváló minőségben tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított legolcsóbb árakon Weinberger Ferenc ékszerésznél, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota. Telefon 439. 3063

— **Női gummiöpenyék** legjobb angol gyártmány, ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— **Keresk. tanfolyamomat** Lázár Vilmos-utca 2. sz. a Földes-palota mellett helyeztem át. Nappali és esti tanfolyamok. Díjtalan állás-közvetítés. Engel Mór tanfolyamvezető. 657

— **A közelgő bérnialásra** arany, ezüst ékszerek, órák a legszerűebbtől, a legelegánsabbig, igen mérsékelt árakban és nagy választékban szerezhetők be Igaz Sándor ékszerésznél Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321. Alapítva 1902. 3105

— **Pap Lajos** fogorvosi gyakorlatát Andrassy-tér 20. szám alól, Andrassy-tér 7. szám alá (Réthly ház, Minorita-templommal szemben) helyezte át. 2926

— **Külön bérnialásra** készített kedvezményes áru ékszerek, izléses gyűrűk, collierek, karsattok, órák láncsal, 3 koronától kezdve mindenféle ajándékok a legértékesebbig Gal- lert J. és fia ékszerész-cégnél Andrassy-tér 22

— **Fejfájás elműasztására** legjobb egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárúháiban Arad, Boros Beni-tér. 14

— **Antik butorok, régi porcellánok, biedermeier poharak és más,** ezen korból származó tárgyak eladatnak Braun Miksa cégnél Arad Boros Béni-tér 2. Hétköznapokon 5-től 7-ig.

— **Gyermekkosci gyári raktár** Fischer-féle Nagyaruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Footballok, footballcipők, tenniszverők,** nagyválasztékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 16. Telefon 506. 1321

— **Sokszorosítások, írásmunkák, fogalmazványok, beadványok, fordítások magyar, német, francia-, angol nyelvben** legjutányosabban olvállal Engel írógépvállalata, Lázár Vilmos-utca 2. 657

— **Tenniszcipők urak és hölgyek részére.** Angol vászon sétacipők és a világhírű Chasalla Kneip-sandalok már megérkeztek Weinberger János kizárólagos cipőraktárába. 2271

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

TARKASÁGOK.

(Jelentkezik az új választó.) Az új választó törvény, amely a nép széles rétegeinek szavazati jogot ad, különböző, eddig ismeretlen homályában rejtőzködő egyéniségeknek is módot ad, hogy nevük a nyilvánosság előtt szerepeljen. Egy győri választó-jelölt sajátkezű irásával jelentkezett az írás-olvasás vizsgálatra. A jelentkezési lapon a következőképp írta alá nevét és címeit:

Fauth Béla fő Isten Természet kutató föld-rengés megálapító. Háboru Mithologus baleseteknek megálapítója és asztalos.

(A hajvágási módszer.) Egy aradi borbélyüzletben nemrég új segéd jelentkezett. Mindjárt az első vendégnek, aki haját vágatta, rémes történeteket mesélt el gyilkosságokról, emberkinzásokról hajvágás közben a segéd. A vendég egy darabig türelemmel hallgatta a történeteket, de végül a huszadik borzalmas esetenél megszólalt:

— Hallja, mit ragoz itt a fülembé félóra óta ilyen buta rémes dolgokat? Miért nem megy rémregényírónak?

— Nagyságos ur, tetszik tudni — magyarázta a segéd — így sokkal könnyebb a hajvágás. A nagyság ur haja olyan pompásan égnek mered...

(Tévedés.) Szépségének megfelelő kellékekkel való ápolására rendkívül nagy gondot és sok időt fordít az a hölgy, akit a minap egyik barátja rettenősen felduzzadt, dagadt arccal talált otthon.

— Az isten szerelmére — sopánkodott a látogató — mi történt veled? Iszonyu dagadt az arcod!

— Ah képzeld csak, tegnap este egyik tévedés történt, elcsorítottam a dobozokat és az arckrém helyett a dus keblet adó kenőccsel kentem be az arcomat!

TANÜGY.

(—) **Rossz a gazdasági iskolák tanterve.** Makóról jelentik: Csanádmegye közigazgatási bizottságának ma délelőtti ülésén Návay Lajos azt az indítványt tette, hogy intézzenek feliratot a kormányhoz az alsófoku gazdasági ismétlő iskolák reformja érdekében. Az indítvány indokolásában kifejtette Návay, hogy sorra látogatta az ismétlő iskolákat és úgy találta, hogy azok nem felelnek meg a nemzeti nevelés követelményeinek. Valamennyi tanuló tudta például, hogy mi a Ludol-féle szám, amire nagy gondtal kioktatják őket, de alig tudtak értelmes feleletet adni a kérdésre, hogy ki volt Szent István és Kossuth Lajos. A mostani tanterv rosszabb, mint a régi és kívánatosnak tartja annak megváltoztatását. Projánszky tanfelügyelő is megerősítette Návay fejtegetéseit és a közigazgatási bizottság ezután elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz a reform érdekében.

(—) **Vasuti tanfolyam.** Az aradi felső kereskedelmi iskolában rendezett vasuti- és tariffegy tanfolyam záróvizsgáját kedd délután tartották meg. A vizsgán jelen volt Bogyo Samu a budapesti kereskedelmi akadémia tanára, Varjassy Lajos dr. kereskedelem és iparkamarai titkár, Adler Andor és a felsőkereskedelmi iskola tanári karának több tagja. A vizsga lefolyása után Somogyi Gyula, a felső kereskedelmi iskola igazgatója köszönetet mondott a felügyelő-bizottságnak, hogy áldozatkészségével a tanfolyam megtartását lehetővé tette, és elismerését fejezte ki a tanfolyam előadójának Kertész Fülöp Mór ellenőrnek fáradozásáért, a melynek sikerét a vizsga eredménye fényesen igazolta.

TÖRVÉNYKÉZÉS.

§ **Rágalmazással vádolt püspök.** Sátoraljaújhegyről jelentik: A sátoraljaújhegyi büntető járásbíróság május huszadikára tüzte ki a Miklóssy István hajdudorogi görög katolikus püspök ellen rágalmazás vétsége miatt indított bünpör tárgyalását. Miklóssy püspök három évvel ezelőtt Székely Elekről, Sátoraljaújhegy polgármesteréről a város képviselőtestületének az ülésén nyilvánosan azt mondotta, hogy okirat hamisítás miatt mozdították el a hivatalából. Miklóssy püspök ez által azt akarta megakadályozni, hogy Székely Elek Meczner Gyula főispán ne ültethesse vissza újra a polgármesteri székbe, ami azonban azóta tényleg be is következett. Székely Elek akkor feljelentést tett Miklóssy István ellen rágalmazás vétsége miatt és ez a rágalmazási pör egész mostanáig húzódott, míg most végre a főrendiház kiadta a püspököt, felfüggesztvén mentelmi jogát. A járásbírószági tárgyalás elé az egész vármegyében óriási érdeklődéssel néznek. A tárgyaláson Miklóssy püspököt Buza Béla dr. ügyvéd fogja védeni.

§ **Elmaradt tárgyalás.** Kelemen Ferenc aradi tanító a múlt év szeptember másodikán nyílt levelet intézett Rédey János királyi tanfelügyelőhöz, amelyben Hollós János jászladyáni elemi iskolai igazgatót azzal vádolta meg, hogy a szegény tanulóknak járó ingyen tankönyvek és a gyermekmenhelyi tanszükségletek körül lelkiismeretlen eljárást tanúsított. A megvádolt igazgató rágalmazásért pört indított Kelemen ellen és ebben az ügyben ma volt a budapesti törvényszéken Kállay Miklós elnöklése alatt fő tárgyalás. A tárgyaláson a vádlott nem jelent meg, védője pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolta elmaradását, mire a bíróság újabb tárgyalási határnapot tűzött ki az ügy letárgyalására.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Fővárosi tőzsdén.

Budapest, május 13.

Készárú.

Amerika egynegyeddel magasabb. Kereslet megfelelő. Kínálat gyenge, szilárdan tartott árak.

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat	3 órai sárlat
Buza 1914. májusra	13.72—13.73	13.83—13.84	
Buza 1914. októberre	12.26	12.27	12.33—12.34
Rozs 1914. októberre	9.92—9.93	9.90—9.91	
Tengeri 1914. májusra	7.40—7.41	7.38—7.39	
Zab 1914. októberre	8.28—8.29	8.20—8.21	

Az árak 50 kilónkénti számítva.

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. máj. 13. Buza 75 kilogrammos 26.40—26.50, 76 kilogrammos 26.60—26.70, 77 kilogrammos 26.80—26.90, 78 kilogrammos 27.00—27.10. Rozs (prima) 20.10—20.20, (közép) 19.70—19.90, Árpa (sarfőző) —, (takarmány) 13.70—13.90, Zab (prima) 14.40—14.60, (közép) 12.70—13.80, Tengeri régi (magyar) —, új 13.60—13.80, (román) régi 14.60—14.70, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.50—6.60, (rózsás) 6.80—7.00.

Felkötő szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1914. évi május 14-én!

B) Bérlet. B) Bérlet.

Böském.

Operette 3 felvonásban. Írta: Szomory Emil. Zenéjét: Mérey Adolf. Versére szerlette: Gajdary István, Karnagy: Tilger A. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Rássó	Polgár S.	Muskát	Barics Gy.
Böske	Dióssy Nusi.	Elsie	Nógrády M.
Amália	Benkőné.	Blóál	Győző A.

Kazdeta este 8 órakor.

NYILTÉR.

Világos,

hogya a kávé íze és az illata nagyrészt a felhasznált kávépótléktól függ. — A háziasszonyaink tehát csak a „Valódi“ :Franck:-ot a „kávedaráló“-val választják.

1914. máj. 13.

164

Dr. Králitz Lajos

és

Dr. Lukácsy Lipót

ügyvédek irodáikat

1914. évi június hó 1-től kezdődőleg Forray-utca 2a) szám (Lukácsy-ház)

teszük által. 8201

Herceg Sulkowski József Mária uradalmainak központi irodája továbbra is Salacz-utca 6. sz. alatt marad.

APOLLO SZÍNHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Csütörtökön és pénteken

Mikor a föld megmozdul.

Amerikai történet 3 felvonásban.

A sanfranciscói földrengés idején felvett helyszíni jelenetekkel. — A Lubin filmgyár mesterműve.

A Nordisk Films Compagnie óriási szenzációja.

A nap leánya.

Dráma 3 felvonásban.

27

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénasavas iszapfürdők és balatonfürdők. Ivókúra. Fizikai és diétetikai gyógyintézet az összes belbetegségek számára, különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedéseinek és női bajoknak. Cukorbetegeknek ivó-, alkálizáló- és diétetikus kúra. Idegbetegségek számára az összes modern gyógyszerkészítményekkel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Röntgen- és chemia laboratorium. Zander-intézet. Inhalatórium. Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Berson

gummisarok

számos előnyvel miatt: csodálatra méltó.

Kellemes, szilárd, tartós, elegáns.

Tanulók

borfiu tanoncna felvétetnek a „FEHÉR KERESZT“ éttermében. Jelentkezhetek az irodában.

O Cs. Kir. Fensége József Főherceg udvari szállítója.

Szabó Albert

ARAD, Andrassy-tér 16.

Városi és megyei telefon 239.

Megérkeztek a legjobb, legújabb kivitelű 6221

jégszekrények.

Legolcsóbb és legnagyobb raktár

Üveg, porcellán, lámpa, mennyaszonnyi kelengye, nászajándék, konyhafelszerelés, vendéglői- és kávéházi berendezések.

Mélyen leszállított árak:

Vizkészlet 1 korsó 6 pohárral	1.50
Borkészlet 1 pataca 6 pohárral	1.40
Likorkészlet 1 palack 6 pohárral	1.—
12 drb vizes pohár csiszolt üveg	1.40
12 „ boros pohár	1.20
12 „ likörös pohár	1.20
1 felszolgáló állvány 6 tányérral	1.20
1 cukortartó	—40
1 felszolgáló tál 6 tányérral mély v. lapos	1.20

Porcellán edény, kárlsbádi gyártmány

6 pár finom színes kávé- v. teacsésze	3.—
6 személyes kávé- vagy teás-készlet modern forma aranyozva és festve	7.50
6 személyes étkező-készlet 26 drb csodaszép forma aranyozva és festve	14.50
1 remek szép angol mosdókészlet diszesen festve	9.—
1 legújabb divatu porcellán mosdókészlet aranyozva és diszesen festve	14.—
1 majolika tészta-tál 6 tányérral diszesen festve	3.—

Alpaca evőeszközök eredeti gyártás szerint.

Nagy választék villany- és légszeszosillárokban. — Legjobb minőségű Wolfram Izzólámpák.

Képkerekesek a legújabb kivitelben gyorsan készíttetnek.

Legnagyobb épület üvegezési vállalat.

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platinából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

A múlt évi nagymérvű molykár, mely hegyaljánk szőlőtermését csaknem teljesen elpusztította és a szőlőt is elférgesítve, e közkedvelt gyümölcsöt majdnem élvezhetlenné tette, arra indított, hogy a nem sok eredményre vezetett kukacszedés és irtás helyett a molypillék irtására hívjam fel gazdatársaim figyelmét.

Evégből egy molyfogó lámpát konstruáltam, mely a rajzás idején esténként kiállítva és kivilágítva, derengő fényével az esthomályban összegyűjti a röpködő molypilléket, melyek a lámpafalnak enyves oldalán megragadnak.

Ilykép anélkül, hogy a növényzetben kárt okoznánk vagy a védekezésre nagyobb költséget fordítanánk a pillangók elpusztítása által menekszünk meg a kukacok kártételétől, melyek irtása az eddigi tapasztalatok szerint elég nagy költséggel, de csekély eredménnyel járt.

Az általam konstruált molyfogólámpa, mely darabonként 2 kor. 40 fillérbe kerül, amelyből holdankint 3-4 darab állítandó fel **Gutori Földes Kelemen** gyógyszerárában tekinthető meg, hol a lámpák megrendelhetők és kaphatók.

A molyfogólámpák papírral vannak bevonva, melyek az én utasításaim szerint a Földes gyógyszerár által készített ragacsos papírral lesznek bevonva s esténként kis mécsekkel kivilágítva.

A ragacs illata, valamint a lámpa derengő fénye a körzetből odavonzza a molylepkéket, valamint a többi kártékony éjjeli pilléket is, melyek ezen ragacsnak nekiröppülve, odatapadnak.

Miért is melegen ajánlom ezen általam gyakorlatilag kipróbált és olcsó védekezést szőlősgazda társaim szíves figyelmébe **Dr. Páris Lajos**, szőlőbirtokos.

Olcsó árusítás!

férfi-, női-, fiu- és leányka-ruhákban.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy miután üzletemben **zöltség- és gyümölcskivitel** vezettem be és erre nagyobb helyre van szükségem, a raktáromon lévő

**Férfi- és gyermekruhák,
Női- és Leánykafelöltők,
Pongyolák, Kosztümök
és Aljakat**

elfogadható áron elárusítom.

Ugyanitt teljes üzleti berendezés, ugymint: állványok, pultok, tükör, Wertheim-szekrény stb. stb. eladó.

Tisztelettel

3103

SAMU M. Szabadság-tér 3. sz.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

**Arany, ezüst ékszerek, órák, drágakövek minden elfogadható árban üzlet megszűntetése végett kiárusítatnak.
A berendezés olcsón eladó.**

3017

Farkas Streicher J. Arad, Tököly-tér 1.

**„MODIANO”
CLUBSPECIALITÉ**

**A LEGDRÁGÁBB
DE
A LEGJOBB!**

Orvosi tanácsra úgy a hüvelyek, mint a lapocskák nyomattalanok, de mindenikben benne van visszomással az edző és a gyáros aláírása. J. & K. K.

Üzlet áthelyezés folytán meglepő Németh divatáruháza

alanti olcsó árai:

Pepita szövöketek már	—80
Gyönyörű nyári kosztüm már ...	2-55
Valódi gyapju szövet tek. és sötét- kék már	2-—
Elegáns színes szövetek pongyola és blouze tiszta gyapjuból már	2-—
Dupla széles crepon minden divat színben már	2-—
Mosó crepon métere	—50
Selymeket minden színben már ...	1-20
Broch selymek minden divatszínben már	5-—
Remek szép mill flór remek már ...	2-90

Divat soltis selymek minden színben.
Mosó árukat rendkívül olcsó árban.

Deléneket már	—50
Szép és jó színű kartonokat	—55
Női schifon ingek himzéssel	1-55
Női kézi himzett vászon ingek	2-50
Női schifon nadrágok gyönyörű himzéssel	1-80
Női hálókabátok	2-50
Női fehér alsók himzett volánnal	2-50
Lüster jouponok	2-50
Clott jouponok	2-50
Himzett batiszt kötény	—90
Miedervédők szalag befűzéssel ...	—90
Gyönyörű schifon himzések	—35
Csipkék már	—04
Különböző csipke rüschök	—30
Gyönyörű csipke gallérok	—90
Creponok minden színben	—60
Selyem maradék méterje	1-30
Gyermekharisnyák fekete és barna	—30
Női kötött harisnyák	—40
Muslin harisnyák minden színben	—90

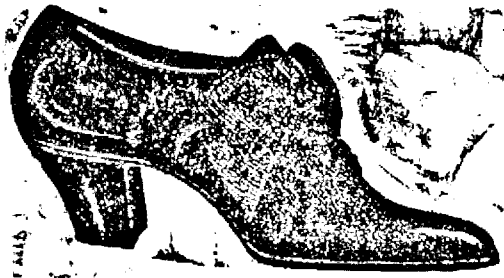
Tavaszi és nyári keztyüket
minden kivitel és színben.

Üzletemet a Weitzer János-
utcából f. é. június hó 1-én
Andrássy-tér és Salacz-u.
sarkára a Bloch H. papir-
kereskedése mellé helye-
zem át.

Kérem továbbra is t.
vevőköröm szives párt-
fogását.

2951

Üzletberendezés
eladó,
a helyiség
kiadó.

Saját készítményű
férfi, női- és gyermek-
Sandal-cipők

nagy választékban, ugy-
szintén fehér vászon és
bőr utcai cipők, jutányos
árért kaphatók az 2967

Aradi Cipőtermelő Szövetkezet üzletében Szabadság tér 10.
Ugyanitt nagy választék van a legújabb divatu színes cipőkből is.

A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készít-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna. Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 70 fillér.

Há tyúkszeme van és gyötri
nagy kin,

A legjobb gyógyszer
az **Anagallin.**

Ára utasítással 70 fillér.

**A mértéktelen do-
hányzás-szenvedély**
legbiztosabb, legegészsége-
sebb és legkellemesebb el-
lenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosz-
szu időre elég: **1 korona.**

Egészséges és izmos lesz,
Ha „Doré-sósborszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz
A valódi „Doré Sósborszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f.
és 2 kor. 20 f. Próbauveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában **ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.**
(A megyeházzal szemben.)

Jég- szekrényeim

2804

60% jégmegtakarítással

Sikerült egy oly jégszekrényt
gyártanom, amely kevés jég-
szükséglettel kifűnden hűte-
nek. Kentesek, mészárosok,
vendéglősök és magánosok
szíves figyelmébe ajánlom

jégszekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és
bérmentve küldök. Használt
jégszekrények ujakra becse-
reltetnek és kijavítva ismét
jutányos árért eladatnak.

Kohn József

bádogos, vízve-
zeték berendező
Aradon

Gyártelep Batthyány-utca 32.
Városi és megyei telefon 333.

„MATTEINE“

poloska- és molyirtó vállalat

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett.

ARAD, Tabajdi Károly-utca 1. szám.

Telefon 10-45.

Telefon 10-45.

Értesítés.

2285

Üzletfeleim és a n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a Varjassy Lajos és a Borona-utcák sarkán levő

Épület- és butor asztalos műhelyemet május hó 1-én Vécsey-utca 6. sz. alá Schweidnitzer-utcai bejárat helyezett át. További szives pártfogást kér:

Erki Balázs, asztalos.

Szalón angolbőr butorok

a legfinomabb kivitelűtől a legegyszerűbbig. — Továbbá használt butorok átalakítása valamint lakásberendezések és díszítések a legolcsóbb árban elfogadjatnak.

Levelezőlap meghívására azonnal jövünk!!!

Dougán és Majer

kárpitos és díszítők

2286

ARAD, Atzél Péter-utca 3. sz.

(az udvarban, a kapuval szemben)

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin tartóval.

Minden dobozban 120 darab

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-társaságban.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 3. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka.

481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűszedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikket.

461

Építők figyelmébe!

Eberlein Ferenc

képesített kőműves mester

Arad, Varjassy Lajos-u. 173.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: épületek tervezését és annak keresztülvitelét. Javításokat jutányosan eszközök. Költségvetéseket és tervezeteket díjtalanul készítek! Szives pártfogást kérve, kiváló tisztelettel

Eberlein Ferenc

3093

kép. kém. mester.

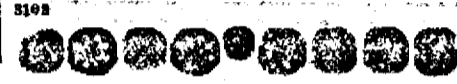
Lengyel Gyula

műlakatos

épület és vasszerkezeti műhelye

Arad,

Deák Ferencz-utca 38.

Új étterem és sörcsarnok

Ugy a n. é. közönség, mint ismerősem szives tudomására adom, hogy a Forray-utca 4. számú házban teljesen ujonnan berendezett

sörcsarnokot és éttermet

nyitottam, ahol izletes étkek, kiváló italok és frissen csapolt kőbányai sör kapható figyelmes kiszolgálás mellett jutányos árral. Főtörökvésem az lenni, hogy nagybecsű vendégeim megelégedését kiérdemeljem.

Házban és házankivüli abonensek különösen nagy kedvezményben része ülnek.

Szép udvari és mellékhelyiségek.

Szives pártfogást kér:

Frisch Mihály,

2968

a „Városi Kávéház” volt pincére.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehetet finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

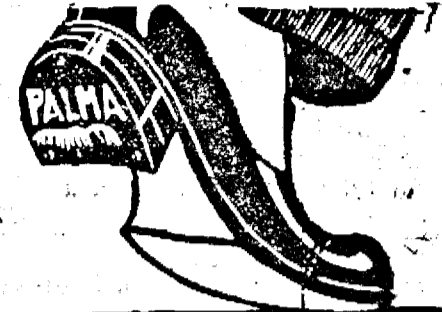
pipere-szappan- és vegyszert gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

az elasztikus cipősarok

PALMA

figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

9261

Vízvezeték és csatorna berendezési vállalat

VARGHA PÁL

Arad, műhely: Thököly-tér 3.

Elvállalok jutányos árral mellett minden e szakmába vágó munkákat, ugymint: fürdőberendezéseket, szivattyukat, mosdókat, udvari fagymentes kutakat mindennemű fürdő- és fürdőgaskályhákat és klosetteket; általam elkészített munkáért jótállást vállalok.

Melegvíz automata javításban speciálista.

Javítások azonnal, olcsó árban eszközöztetnek. Költségvetés díjtalan!

Üzletáthelyezés!

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a mai naptól kezdve üzletemet a zsidótemplom épületből az

Asztalos Sándor-utca 8. sz. alá

(volt Spielmann-házba) saját házamba helyeztem át. Üzletemben mindentelő déli gyümölcs, narancs, citrom, zöldség, ujdonság, főzelektelék, kóser füstölt hú, virsli, lipői túró, felvágott, legfi omabb gyümölcs-pálinkák, finom tearumok és menest butellás borok és kőbányai sör zárt palackokban kaphatók. — Dunai és tiszai halak napon a friss állapotban fognak üzletemben előrusítottatni. A t. közönséget felkértem, ha élő halakat óhajt vásárolni, úgy minden hét csütörtök délutánján sziveskedjék üzletembe elfáradni, ahol az érkezett halakat élő állapotban megtekintheti. — Szives pártfogást és csodaszemé. Kiváló tisztelettel.

2961

Luttwák József

Asztalos Sándor-utca 8. sz.

Az Árpád-téri üzletberendezés eladó.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Bemény I.

Szíves türelmet kérem hétfőig, mivel nagy elfoglaltságom akadályoz kimerítő tudósítást küldhetni. Véghetetlen szeretettel üdvözöllek, igaz hűséggel a Tied. 3177

Mefisztó.

Egyik sem. Várak a legrégebben. Irjál. 8196

Finom lelkű

30 évnél nem idősebb asszonyka tisztességes ismeretségi keretben, lehetőleg olyanét, aki csalódott már abban, akiben legjobban bízott. — Leveleket postrestante „Együttérzés” jellegére kérem és e lapban jelezni. 8204

Vénus kézfinomító

a legjobb, mely a kezét három nap alatt bársony simává és fehérré varázsolja, 1 üveg 70 fillér. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes varró

leányok felvétetnek, nagyobb fizetéssel. Petőfi utca 9 sz. alatt. 8124

Kerestetik

egy középkorú nő, gyermektelen, a háztartás vezetésére, kosztot és ruházatot kap, mint család tag less tekintve. Cim a kiadóhivatalban. 3184

Egy idősebb

mindenes kerestetik egy 4 tagú családnak. Cim Kölcsey-utca 8. I. em. 3182

Bejáró szakácsnő

kerestetik. Deák Ferenc-u. 9., I. em. jobbra. 3200

ALKALMAZÁST KERES.

Intelligentes

Deutsches Fräulein sucht per sofort stelle zu 1-2 Kindern in nur feines Haus. Gefällige Anträge unter R. M. an die Administration. 3188

ÜZLETEK.

Eladó

egy jóforgalmu korcsma, szállodával együtt családi okok miatt. Érdeklődni lehet Pécska-ut 3. 2985

Román

köztségben egy ház, melyben korlátlan italmérés és vegyeskereskedés van, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3090

Nagy forgalmu

Italmérései üzlet, házzal együtt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 8114

Jóforgalmu vendéglő

istálló, 6l, szin és egyéb hozzátartozó mellékkel együtt, azonnal eladó. Nagyvárad-ut 4. szám. 8197

Jó forgalmu vendéglő

házzal együtt eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2980

LAKÁST KERESNEK.

Butorozott szobát

keresek diskkrét bejáratú, „Tisztaság” jellegre a kiadóhivatalba. 3194

I vagy két butorozatlan

szobát keresek diskkrét bejáratú. „Állandó lakó” jellegre a kiadóhivatalba. 3195

KIADÓ LAKÁS.

Új intézmény Aradon!

Lakásnyilvántartási iroda Deák Ferenc-utca 8. (Messenger Boy-vállalat) Lakást kiadóknak és keresőknek figyelmébe ajánlva. Elenyészően csekély díjszabás. Telefon 816. 2840

Kiadó Gyorokon

nyaralók részére igen alkalmas több 2-3 szoba és melléképítményekből álló lakás, portmentes utcában, árnyas fásiított udvarral; esetleg butorozva. Bővebbet Gyorokon Régi posta-utca 7. szám alatt. 8095

3 szobás

utcai lakás zárt folyosóval augusztusra kiadó. Közép utca 18. 8193

Két szoba,

fürdőszoba és melléképítményekből álló lakás, elegáns garzon lakásnak nagyon alkalmas, kiadó, Wesselényi-utca 1. földszint, Grallert ház. 8191

Új ház,

3 szoba, fürdőszoba, előszoba, parkirozott udvar, villanyvilágítás, vízvezeték, Urbán Iván-utcához közel, Demeter-utca 101. sz. augusztus 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 8185

3 szobás utcai

modern lakás, zárt balkonnal, előszobával, fürdőszobával és összes melléképítményekkel, azonnalra kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 8202

Három szobás

utcai lakás kiadó. Teleky-u. 15. 8164

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges melléképítményekkel azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

3-4 és 5 szobás lakások

minden hozzátartozó kényelmes melléképítményekkel, azonnalra kiadó. Hasszinger-utca 5. 5766

Két 2 szobás

udvari lakás egyik előszobával Tökoly-tér 4 szám alatt kiadó. 2829

INGATLAN.

Egy ház

melyben jóforgalmu hentes, fűszer, és korcsma üzlet van, eladó Cim a kiadóhivatalban. 8199

Eladó

György-utca 60/b. számú adómentes ház rendezett udvar, 80 drb. rózsafával, külön baromfiudvar, sertiállal és gyümölcskerttel. Bővebbet ugyanott. 8122

Damjanich-utca 18

és Fürj-utca 8. számú házak eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Papp fodrász, Hunyadi-utca 2. 8192

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kölni víz

eredeti recept szerint készítve, legjobb minőségben „Központi Drogeriában” kapható. Egy üveg 50, 90, 1.90 és 3-korona. 2201

Veszek

a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignáz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2888

Hírnevés

halmagy vidéki málnaszörp 5 kgrmos posta kanná franco 8¹/₂ korona. Gyógyszertár; Nagyhalmágyon. 8089

Szép példány

tiszta bernáthegyi szuka eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3178

1913-ik évi

jóminőségű mokrai bor eladó. Bővebbet Magyar-u. 9. sz. alatt a háztulajdonosnál. 3148

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

háztartási célokra naponta házhoz szállítva 5 és 8 koronás adagokban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a. Telefon 199 sz. 2297

Szép fűszertizlet-berendezés

azonnal, olcsón eladó. Flórián-utca 13. 2988

Legfinomabb

szepességi málna-szörp különként 2 kor., üveg 20 fill. Citrom-szörp különként 2 korona. A citrom-szörp egy-két evőkanányi mennyisége alkalmas egy pohár legfinomabb limonádé előállítására. Szeder-szörp különként 2 kor. 40 fill. Ribizke-szörp 2 kor. 40 fill. Földes Kelemen-gyógyszertára Arad. 1224

Egy jókarban levő

élelmiszer hűtésre teljesen berendezett nagy hűtő szekrény eladó. Ugyanott üzleti berendezések is eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3178

Legjobb lugmentes

arc- és kézeső a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fillér. Mindkét szappan tiszta növényi zsíradékokból készül, lugmentes, a legfinnyásabb arcú hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszertára Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszertára Batthyány-u. 1224

Bérma ajándékok legolcsóbb beszerzési forrása 3059

Losonczy Lajos és Tsa

Órá- és ókzerésznei Szabadság-tér 1. szám.

Arany női órák	12 koronától
Arany nyaklángok	10 koronától
Aranygyűrűk	6 koronától
Arany fűzők	5 koronától
Flu ezüst óra	8 koronától
Nikkel óra lánccal	4 koronától stb.

Szíves pártfogást kér

Losonczy Lajos és Tsa

Órá- és ókzerész.

Mindenki azt mondja már; hogy

szeplők, májfoltok

és minden arctisztálanságok eltüntetésére legjobb az eredeti Kárpáti-féle

Benzoe tejjerme ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 6775

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertára
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kénsó

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre

gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum repaféreg ellen carbolpor carbolsav — cresolium fertőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

Dobiaschl J. és Dörner Testvérek,

vegyi termék gyárai ARAD.

Telefon 165. 1591

Bérmaszülők

a legszebb és legcinosabb bérmaajándékokat jutányos árban szerezhetik be

HIRSCH JENO

Órá- és ókzerésznei

Arad, Forray- és Rákóczy-utca sarok.

Kérem a kirakataim meglátogatását, hol minden egyes tárgy a legolcsóbb árban van feltüntetve. 3148

Varga D. Dani Fűző és ernyő különlegességek készítője

Arad, Andrásy-tér 20. Központi szálló mellett. **Telefon 808.**

KÜLÖNFÉLE.

Eszerjőfü

gyomor élixír Emésztési zavarok, étvágytalanság, lefuvódás, gyomorégés, emelyges, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférgek (gubiszák) bélbakteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerháza Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon, Deák Ferenc utca. 5180

Épületbádogos

és vízvezeteki munkákat, ugyaszentén tetőfestést és javításokat legszakoszerűbben és legolcsóbban vállalkozunk vidékre is Sztojka Kálmán Arad, Weitzer János- és Batthyány-utca sarok. 1281

Hajbetegségek

úgy kezeljük, hogy elmulasztja a hajnak s a fejbőrnek gondozását, ezt meggátolja a kitűnőnek bizonyult Dr. George Robert American Hair Petroljával. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

India fogósepek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és vegyszertár laboratórium Aradon. Összes készítményünk kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában.

Veszek

vagy más tárgyra átcserélék: zalogételeket, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és brilliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer J.- utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038
Arad legnagyobb óra- és ékszerárktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Brebán József,

ácsmester

Arad,

Kasza-utca 31. szám.

Elvállalja az ácsszakmába vágó munkák készítését a 3179

legjutányosabb áron,

úgy helyben, mint vidéken. — Ár-ajánlatokkal készséggel szolgál.

Helybeli fakereskedő cég irodájába

gyakornok kerestetik.

Feltételek: gyorsírás, jó számolás, szép kézírás és lehetőleg felsőkereskedelmi iskolai képesítés. Ajánlatok „Fakereskedő” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

242—1914. végr. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1913. évi 21099. számú végzése következtében Dr. Papp János brádi ügyvéd által képviselt Crisána takarékpénztár javára 1000 korona s jár. erejéig 1914. évi január hó 31-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 768 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tinó, kocsik, bútorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kbőkényi kir. járásbíró 1914. évi V. 153/1. számú végzése folytán 1000 korona tőkekövetelés, ennek 1918. évi július hó 5. napjától járó 6% kamattal, 1/2% váltódíjjal és eddig összesen 185 kor 11 fill. ben bírósággal már megállapított költségek erejéig. Borsod, adós lakásán leendő megtartására 1914. évi június hó 2-ik napjának d. u 3. óraja határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőrösbokány, 1914. évi május hó 6. napján.

3181 Walder Izse, kir. bír. végrehajtó.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játektáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Legcélszerűbb szabadalmazott jégsekreány minden nagyság és kivitelben. Ház tartási, vendéglői és nagy hűtők hentesek és mészárosok részére amerikai szerkezettel gyári áron kaphatók

Holló Testvérek

jégsekreány gyárában

Arad, Szent Pál-utca 11. sz.

Telefon 348. 3151

Különlegesség szénsav és légnymű áru törkimérő szekrényekben.

309—1914. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kismányó kir. járásbíró 1914. évi Sp 132/2. számú végzése következtében Dr. Kodra János ügyvéd által képviselt Radicsza Patru javára 606 kor. s jár. erejéig 1914. évi április hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: orok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kismányó kir. járásbíró 1914. évi V. 184. számú végzése folytán 606 kor. tőkekövetelés, ennek 1914. évi február hó 7-ik napjától járó 5% kamattal, 1/2% váltódíjjal és eddig összesen 171 kor 82 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig, Kismányón leendő megtartására 1914. évi május hó 18-ik napjának

délután 10 óra határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kismányó, 1914. évi május hó 2. napján.

Balassa, kir. bír. végrehajtó.

Kékkő,

auszigi elsőrendű,

Hárs,

fehér, erős,

Rézkenpor

legjutányosabban kapható

Weiss Dávid

nagykereskedőnél Arad, Kossuth-utca 62. Telefon 86.

Szaxatorium Dr. Fasan

Spittal Millstätter tó, Karintia. Alapítva 1893. Morfium lezoktatási gyógymód kényszer nélkül és enyhe formában, ugyan mint könnyű betegnek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1058

Figyelem a címre!

Nem ö szétveszteni!!

Ha ke-ékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csak a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnően olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakoszerűbben, jutányosan elvégzettetnek. — Mérlegjavításokat állami hitelesítéssel vállalok. Szírcsokát olcsón készítek. — Szíves pártfogást keresek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő

Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Telefon 370. 1923

Kolozsi sós-gyógyfürdő.

Fürdőidény május 21—szeptember 13.

Vasúti állomás: Kolozs-kolozskara. Posta- és táviróhivatal, Hely? 3188

Erdély legömörább sófürdője, teljesen újjáépítve. Helyeg térfürdő 150 vezekó kabinnal, beton tégla építésű, külső női és férfi osztály, meleg társasfürdő, gőzkezelők és inhalatoriumok, kényelmes kádfürdők. A fürdőtelep 80 kényelmesen berendezett szoba, magán hálószobák mintegy 80 szoba. Az elő- és utóidényosa június 20-ig és augusztus 20-ától szeptember 13-ig a lakásnál 30% kedvezmény. A kolozskari vasúti állomásnál olcsó kocsiközlekedés. A telepen jóhírű vendéglő, kitűnő erdélyi borok s. k. Kellendő üdülő és gyógyhely, olcsó és kellemes kiránduló hely. Prospektust küld, valamint mindennemű felvilágosítást készséggel nyújtunk. **a gyógyfürdő igazgatósága**

Alapított 1845.

Telefon 457. szám.

Neumann M.

uri szabó, cs. és kir. udvari kamarai szállító,

9471

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe
ARAD.

Elismert legjobb minőségű áruk kifogástalan kivitelben.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. Raktárak az ország minden
nagyobb városában. A tavaszi nagy képes árjegyzék megjelent. Kivánatra ingyen és bérmentve.

Legszebb bőrma-ajándékok **Gartner József**

nagy választékban már

két koronától kezdve kaphatók

órás és ékszerésznél

3045

Forray-utca (Guttman fűszeres mellett.)

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

KOSZTÜM ÚJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legújabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1664

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!Telefon 238.